

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№91(604) 14 мая 1993 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 618816 экз. Кошт у розніцу — 4 руб.

ФАКС

Вкратце

Вчера в московской штаб-квартире главного командования ОВС СНГ началось заседание Совета министров обороны стран Содружества.

В повестке заседания — три вопроса, связанных с углублением военного сотрудничества, которые сегодня будут вынесены на встречу в верхах.

❑

С 25 по 28 мая в Минске, в военном городке Уручье, будет проходить первая в республике выставка "Оборонная промышленность и конверсия-93".

В выставке примут участие "зубры" белорусской "оборонки", такие, как ПО БелОМО, МТЗ, БелавтоМАЗ, НПО "Агат", НИИ ЭВМ.

❑

В Союз предпринимателей Беларуси поступило официальное письмо от словацкой ассоциации "Словекс".

Письмо содержит предложение организовать и провести в Минске встречу белорусских и словацких бизнесменов.

❑

С 24 по 29 мая в Минске пройдет XV Менделеевский съезд по общей и прикладной химии и химическим проблемам экологии.

Гостями съезда станут ученые из Японии, США, Италии, Германии, Канады, Англии, Польши.

За беспорядки ответит комиссия

Президент России Б.Ельцин назначил премьер-министра В.Черномырдина председателем государственной комиссии по выяснению обстоятельств и причин событий, имевших место 1 мая этого года в Москве.

Целью создания комиссии является также выработка мер по предотвращению возможных негативных акций экстремистских политических сил, укреплению законности и правопорядка. Комиссии предложено представить свое заключение в десятидневный срок.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Вроде они есть, а вроде и нет

Чеченский парламент принял решение освободить президента республики Д.Дудаева от обязанностей главы правительства и назначил премьер-министром Е.Мамедова.

Дудаев назвал это решение незаконным и намерен продолжать свою деятельность в полном объеме. Об этом сообщил вчера корреспонденту радио "Свобода" заместитель министра информации Чечни Ш.Пашаев. По его словам, депутаты были не вправе принимать такое решение, так как деятельность парламента приостановлена указом президента в середине апреля этого года.

Пороховой дым развеивается?

Бои между мусульманами и хорватами в Мостаре, на юге Боснии и Герцеговины, утихли перед вступлением вчера в полдень в действие соглашения о прекращении огня.

Соглашение предусматривает возвращение враждующих сил в свои казармы, свободу передвижения для всех сил ООН и сотрудников международных гуманитарных организаций, а также освобождение пленных.

Спорт-экспресс

На минском стадионе "Динамо" состоялся товарищеский матч между сборными Беларуси и Молдовы. К великому разочарованию белорусских болельщиков, победили гости — 1:0.

❑

Обладателем европейского Кубка кубков по футболу стала итальянская команда "Парма", победившая в финальной встрече на стадионе "Уэмбли" обидчика московского "Спартака" — бельгийский "Антверпен". Счет — 3:1.

❑

В субботу и воскресенье поведут спор за золотые награды первенства Беларуси по гандболу мужские команды СКА-1 и СКА-2. Кроме медалей победители получат еще и автомобиль "Форд".

Включите шестой микрофон!

Бессрочную забастовку объявили работники технических служб палаты депутатов Национального конгресса Бразилии.

Как сообщил местный профсоюз, свои обязанности перестали выполнять 90 процентов из трех тысяч служащих, которые обеспечивают деятельность нижней палаты парламента. Основное требование бастующих — повышение заработной платы.

Потоп, хотя и не всемирный...

Четыре миллиона гектаров сельскохозяйственных угодий в аргентинской провинции Буэнос-Айрес оказались полностью затопленными в результате небывалого наводнения, вызванного непрекращающимися уже два месяца ливневыми дождями.

Как сообщили в столице представители местных властей, материальный ущерб достигает полумиллиарда долларов. 18 округов провинции Буэнос-Айрес объявлены зоной бедствия.

Евгений АЛЕКСЕЕВ.

А у нас бы — редактора в "отставку"

Государственный министр Андреас Андрианопулос — один из ключевых членов правительства Греции — подал прошение об отставке, и его тут же подписал премьер-министр Константинос Мицотакис.

Такой шаг министр, "курировавший", в частности, телевидение и газеты, был вынужден сделать после обвинений в "попустительстве" средствам массовой информации, "раздувающим" скандал с подслушиванием телефонов.

Не забудьте включить телевизор...

О чем пишут в "Народную газету"? Кто и с какой целью пытается навязать нам еще один государственный язык?

Об этом пойдет интересный разговор в передаче Белорусского телевидения "Роднае слова". Включите свой телевизор в субботу, 15 мая, в 14.30, и вы не пожалеете.

Позвони мне, позвони... По "вертушке"

Высокие государственные чины республики, похоже, все более заинтересованы в прямых контактах с бизнесменами.

Иначе ничем не объяснишь тот факт, что в кабинетах президента Союза предпринимателей Беларуси Владимира Карягина и главы Союза предпринимателей и арендаторов Макса Кунявского совсем недавно установлены аппараты правительственной связи. Причем, как заметил на последней пресс-конференции В.Карягин, "в последнее время звонят все чаще..."

Ирина ЛЕВШИНА.

Вот так поиграли детишки!

Главврач СЭС Октябрьского района Минска Юрий Козлов все-таки подписал на днях постановление о выселении жильцов из общежития, в котором были обнаружены пары ртути.

Прошло почти две недели с того дня, как дети разлили там ртуть. В штабе гражданской обороны Октябрьского района нам сообщили, что анализ пробы грунта можно получить только через семь дней. В то же время в некоторых комнатах общежития, по последним данным, обнаружено превышение предельно допустимых концентраций ртути в 2—3 раза.

Виктор АНАТОЛЬЕВ.

Не подали голоса

Пассивность избирателей помогла бывшему директору совхоза "Заднепровский" Оршанского района Ю.Савицкому остаться в составе областного Совета, несмотря на то, что против его отзыва из депутатского корпуса высказалось всего 37 человек из 2010 голосовавших.

Столь значительный перевес противников Савицкого, однако, не позволяет лишить его мандата, поскольку более половины избирателей округа вообще не участвовали в голосовании.

Сергей БУТКЕВИЧ.

Убил "дед" деда...

Совсем немного не дослужив до конца армейского срока, сменил казарму на тюремную камеру призванный из Городокского района Эдуард К.

Пенсионер Владимир Ш., вступившийся за односельчанина, на котором сбежавший из армии "воин" показывал силу своих кулаков, получил от распоясавшегося служивого смертельный удар ножом. Преступник самовольно покинул место службы на Дальнем Востоке якобы из-за невыносимой "дедовщины", хотя сам, как оказалось, четырежды сидел на "губе" за побои, нанесенные офицерам.

Сергей СЕРГЕЕВ.

Был "Океан" — стал "Бабилон"

В Санкт-Петербурге открыт первый европейский супермаркет известной фирмы "Бабилон".

Он предлагает горожанам продукты питания за рубли по ценам более высоким, чем в киосках, но меньшим, чем в коммерческих салонах. Помещением для супермаркета послужило здание универсама "Океан", купленное на аукционе за 2 миллиарда рублей.

Михаил КАРЧИК.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, БелаПАН и РИД.

Пазіцыя

Ці падтрымліваеце вы нейтралітэт Беларусі, які прадугледжвае адмаўленне ад уступлення рэспублікі ў ваенныя і ваенна-палітычныя саюзы?

Адказваючы на гэтае пытанне, наш народ будзе сапраўды вырашаць лёс сваёй Айчыны

Станіслаў ШУШКЕВІЧ, Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Паважаныя суайчыннікі!

Сітуацыя дыктуе неабходнасць звярнуцца да вас, да вашага розуму, да вашай разважлівасці. Давайце адкінем ідэалагічныя прыхільнасці, камандную аддадзенасць і амбіцыёзнасць і памяркуем пра лёс нашай Айчыны. Пра лёс Беларусі, якой гісторыя прадаставіла шанц стаць самастойнай дзяржавай, здольнай клапаціцца пра заможнасць сваіх грамадзян, быць гасціннай да сяброў з замежжа.

1. Выбар шляху, або як не згубіць Беларусь

У міжнародных адносінах зараз адбываецца карэнны зрух, змяняюцца фактары, ад якіх залежыць трываласць і гістарычная перспектыва любой краіны. Раней месца дзяржавы ў свеце вызначалася перш за ўсё яе ваеннай сілай, сёння — здольнасцю да стабільнага эканамічнага развіцця, якасцю прыроднага асяроддзя, інакш кажучы — узроўнем яе экалагічнай бяспекі, тым, як дзяржава здольна гарантаваць асноўныя правы сваіх грамадзян.

Беларусь упершыню набыла гістарычную магчымасць пазбавіцца ад фатальнай ролі быць фарпостам і полем бою для высвятлення адносін іншых дзяржаў. Цана, якую ў мінулым плацілі беларусы за чужыя інтарэсы, вымяралася тысячамі і мільёнамі жыццяў. Трагедыя другой сусветнай вайны дагэтуль застаецца ў памяці кожнай беларускай сям'і, балюча закрануў нас і цяжкі афганскі сіндром. Менавіта таму сваю незалежнасць беларускі народ цесна ўвязвае з міратворчымі імкненнямі.

Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, прынятая 27 ліпеня 1990 года, была крыкам душы, які адначасова вырваўся з вуснаў і камуністаў, і апазіцыі, і тых, хто не вызначыў сваю палітычную прыхільнасць. Яна азначыла мэтавую знешнепалітычную накіраванасць рэспублікі: стварэнне нейтральнай, бяз'ядзернай дзяржавы. Стратэгічны курс знешняй палітыкі рэспублікі — няўдзел ва ўзброеных канфліктах (войнах), у ваенных і ваенна-палітычных саюзах — быў пакладзены ў аснову дактрыны нацыянальнай бяспекі, якая прадугледжвае "дастатковасць абароны, суадноснай з узроўнем ваеннай пагрозы..."

На момант прыняцця Дэкларацыі аб суверэнітэце імкненне да статуса нейтральнай дзяржавы было ўсяго толькі заявай аб палітычных намерах. Але пасля таго, як дакументу ў жніўні 1991 года быў нададзены статус Канстытуцыйнага закона, гэта імкненне ператварылася ў фундаментальны прынцып. Такая пазіцыя была станоўча ўспрынята і сусветным супольніцтвам.

Наша рэспубліка, па сутнасці, мае справу з цалкам вызначаным, добраахвотна ўзятым на сябе міжнародным абавязацельствам будаваць нейтральную дзяржаву. У сучасным міжнародным праве дастаткова выразна праглядаюцца імператыўныя палажэнні, у сілу якіх дзяржава не мае права адвольна мяняць сваю палітыка-прававую арыентацыю адносна сусветнага згуртавання без вельмі важкіх прычын, **без карэннага змянення абставін на міжнароднай арэне**. Іншымі словамі: усялякі перагляд канцэпцыі нацыянальнай бяспекі павінен быць звязаны са змяненнем узроўню ваеннай пагрозы.

Якія ж змены ў блізкім і далёкім замежжы выклікалі ініцыятыўныя прапановы па перагляду знешнепалітычнай арыентацыі Беларусі, у прыватнасці, па далучэнню да Дагавора аб калектыўнай бяспецы СНД?

Аналізуючы знешнепалітычнае становішча Беларусі, можна з упэўненасцю адзначыць, што яно фактычна не мела змен. Рэспубліка працягвае падтрымліваць добрасуседскія адносіны з Расіяй, Украінай, Літвой, Латвіяй і Польшчай. Ніводная з гэтых краін сёння не з'яўляецца агрэсіўным бокам у адносінах да Беларусі. Такім чынам, відавочна, што **знешнепалітычныя ўмовы** не з'яўляюцца прычынамі змянення ваенна-стратэгічнага курсу, і іх трэба шукаць **унутры рэспублікі**.

На думку партыі большасці ў парламенце, мэтазгоднасць удзелу Беларусі ў сістэме калектыўнай бяспекі Садружнасці абумоўліваецца шэрагам палітычных і эканамічных абставін. Яны сфармуляваны ў выступленнях Старшыні Савета Міністраў В.Кебіча, міністраў замежных спраў і абароны П.Краўчанкі і П.Казлоўскага, народных дэпутатаў А.Лукашэнкі, М.Грыба, Л.Прывалава, Дз.Булахава, Я.Бачарова, І.Цярэшкі, В.Сарокіна, В.Паўлава, В.Сінчыліна, І.Жыдзяляева, А.Авечкіна, М.Лакцюшына, А.Вайцешыка, М.Мачуленкі, П.Пракаповіча, А.Мардашова, А.Цішкевіча, Б.Гетца, Г.Казлова, кіраўнікоў прадпрыемстваў М.Лаўрыновіча, А.Санчукоўскага, В.Ганчарова. Давайце іх сістэматызуем і прааналізуем.

2. Аргументы: "за" і "супраць"

Усе аргументы "за" ўступленне Беларусі ў сістэму калектыўнай бяспекі СНД можна ўмоўна падзяліць на тры групы: палітычныя, эканамічныя, ваенныя.

Палітычны аспект

Аргумент 1. "У міжнароднай практыцы дакладна не вызначаны статус нейтралітэту. Усе краіны, якія яго раней абвясцілі, імкнуцца ўступіць у тыя або іншыя ваенна-палітычныя блокі".

З гэтым нельга пагадзіцца. У свеце існуе некалькі мадэлей суверэнітэту, што дазваляе Беларусі распрацаваць свой, найбольш прымальны для інтарэсаў рэспублікі варыянт з улікам вопыту еўрапейскіх краін.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Аб адкрыцці дванаццатай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання

Адкрыццё дванаццатай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання адбудзецца 18 мая 1993 года ў 9 гадзін 30 хвілін у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

Да ведама народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь

Рэгістрацыя народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь, якія прыбылі на дванаццатую сесію, будзе праводзіцца 17 мая 1993 года з 9 гадзін да 20 гадзін у Доме ўрада (фае залы пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь).

Напярэдадні

"Едзем у Маскву са стрыманым аптымізмам",

—заявіў карэспандэнту Белінфарма член беларускай дэлегацыі старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Беларусі па нацыянальнай палітыцы і пытаннях СНД Міхаіл Слямнёў.

Паводле яго слоў, на маючай адбыцца 14 мая ў Маскве сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў прадугледжваецца разгляд пытанняў першага этапа эканамічнага саюзу (мытнага, цэнавага), паколькі астатнія "ў цэлым не гатовы". Чакаецца зацвярджэнне кіраўнікамі дзяржаў СНД парафіраваных раней пагадненняў аб кансультатыўна-каардынацыйным камітэце, выканаўчым сакратарыяце і пастаянных і паўнамоцных прадстаўніках у рабочых органах Садружнасці.

М.Слямнёў лічыць, што адзінага падыходу да ўсебаковага эканамічнага саюзу пакуль што няма. Ён таксама сказаў, што "на маючай адбыцца сустрэчы справа да ваеннага саюзу не дойдзе".

У ходзе сустрэчы, якая запланавана ў два этапы (у 15.00 — у Екацярынінскай зале адбудзецца пасяджэнне кіраўнікоў дзяржаў, а затым у "Прэзідэнт-атэлі" — дэлегацый), будуць выслуханы аргументы прэзідэнта А.Акаева аб прычынах паспешнага выхаду Кыргызстана з рублёвай зоны.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА.

Мы і свет

Нунцый Ватыкана ўручыў вярыцельныя граматы

У нашай рэспубліцы, дзе значная частка веруючых — каталікі, з гэтага часу будзе прадстаўнік кіраўніка каталіцкай царквы папы рымскага Іаана Паўла II. Папскі нунцый, архіепіскап Габрыэль Мантальва ўручыў 12 мая вярыцельныя граматы Старшыні Вярхоўнага Савета рэспублікі Станіславу Шушкевічу.

Каменціруючы гэту падзею, Станіслаў Шушкевіч адзначыў, што беларуская дзяржава з вялікай радасцю прыняла пасланніка папы.

— Мы перажылі ўжо тыя часы, калі веруючыя не маглі свабодна вызнаваць рэлігію. Больш таго, я думаю, што католікі ў Беларусі падвяргаліся ганенням нават больш, чым у іншых цывілізаваных краінах. Але адносіны веруючых і дзяржавы ў нас узаконены, і гэты закон паважае ўсіх грамадзян у рэспубліцы ў аднолькавай меры і незалежна ад іх веравызнання. Мы падтрымліваем як каталіцкую царкву, так і альтэрнатыўныя веравызнанні і лічым разумным узаемадзеянне ўсіх людзей, якія жывуць на Беларусі.

Станіслаў Станіслававіч выказаў падзяку за добрыя пажаданні незалежнай рэспубліцы, якія перадаў Габрыэль Мантальва ад імя кіраўніка каталіцкай царквы. Ён таксама запэўніў папскага нунцыя, што зробіць усё неабходнае для эфектыўнай і плённай работы першага прадстаўніка Ватыкана ў суверэннай Беларусі.

Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ, Белінфарм.

Мінск.

Суд идет...

Молчи, депутат! Не высовывайся, газета!

В народном суде Центрального района Гомеля закончился многодневный процесс по иску профессора Ленгфельдера из Германии к народному депутату Республики Беларусь Инессе Дробышевской и газете "Гомельскія ведамасці" о защите чести и достоинства.

24 октября прошлого года газета опубликовала статью Дробышевской "Поездка группы фонда "Помощь детям Чернобыля" на Международный конгресс жертв радиации была туристической" и редакционный комментарий к ней. В статье говорилось и о выступлении на конгрессе профессора Ленгфельдера, который тесно сотрудничает с фондом. Недоумение у народного депутата вызвали, в частности, сообщение о поставке в Гомельский эндокринологический диспансер оборудования на 2 млн. марок, позиция профессора по поводу оздоровления за рубежом детей из пострадавших от радиации районов, а также прагматический подход ученых Запада к чернобыльским проблемам. "...Все потихоньку на Западе, — писала Дробышевская, — стараются о Чернобыле умалчивать. Умалчивать в плане оказания реальной помощи. Научную среду интересуют факты. Она их набирает. И только. В этом прагматическом подходе я подозреваю и профессора Ленгфельдера". Но наиболее тяжкой и злостной клеветой Эдмунд Ленгфельдер посчитал редакционную приписку о фонде:"... Эта коммерческая структура — Гомельский фонд "Помощь детям Чернобыля"— ... срослась с такими же коммерческими структурами на Западе..." Дескать, этим самым газета делает широко известным, что институт радиобиологии им. Отто Хуго, который Э.Ленгфельдер представляет, является коммерческой структурой.

По поводу иска в суде были заслушаны многие участники конгресса в Берлине: народный депутат Республики Беларусь Леонид Зверев, доцент Минского института иностранных языков Александр Букаев, председатель Совета объединения инвалидов Чернобыля Республики Беларусь Владимир Каменков, доцент Минского педагогического института Ирина Грушевая и другие.

Суд в конце концов определился, частично удовлетворив иск Э.Ленгфельдера. Народному депутату Инессе Дробышевской причитается возместить моральный и имущественный ущерб в сумме 98 тысяч рублей, газете "Гомельскія ведамасці" — 548 тысяч рублей. Это, конечно, меньше, чем требовал Ленгфельдер, — соответственно суммы в размере 5 тысяч и 50 тысяч немецких марок. Решение суда еще не вступило в силу. Предстоит разбирательство в вышестоящей инстанции, и мы подробно расскажем об этом беспрецедентном деле.

Анатолий ГОТОВЧИЦ.

Официально

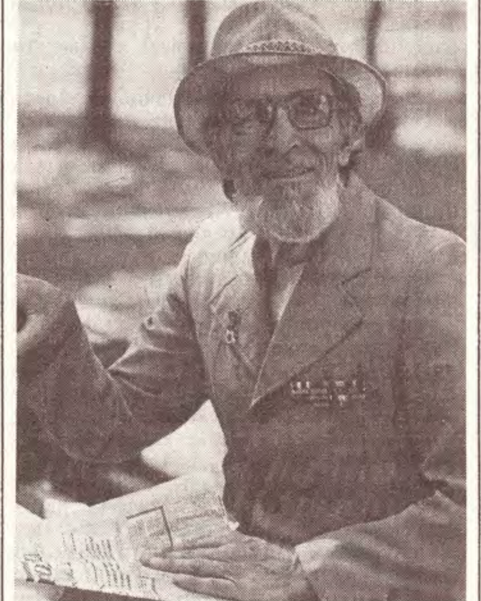
Три дня в Дели будут насыщенными

Председатель Совета Министров Республики Беларусь Вячеслав Кебич прибыл 12 мая с официальным трехдневным визитом в индийскую столицу.

В торжественной церемонии встречи высокого гостя на площади у президентского дворца Раштрапати Бхаван приняли участие премьер-министр Индии П.В.Нарасимха Рао, члены кабинета министров. В программе пребывания — встречи и переговоры с президентом, вице-президентом, премьер-министром, другими индийскими руководителями. По итогам визита предусмотрено подписать пакет документов, которые определят основные принципы двусторонних отношений и направления сотрудничества между Индией и Беларусью.

Сергей КАРМАЛИТО, корр. ИТАР—ТАСС.

Почему я начинаю день с "Народной газеты"

Николай Ефимович Тихонов, пенсионер (г.Минск)

Я лично выписываю "Народную" с первого дня ее выхода в свет. Буду выписывать и дальше. А как же иначе? Очень и очень интересная и нужная газета! Сколько в ней всевозможных рубрик! Можно и посмеяться, глядя на карикатуры художника Олега Попова. Так давайте же не ослаблять, а пополнять ряды ее подписчиков! "Народная" отблагодарит нас своими прекрасными материалами! В конце концов, кто мы есть? "Вышли мы все из народа, дети семьи трудовой", — как поется в песне. Значит, мы — народ, и газета "Народная" — это наша газета.

Народная газета

Пазіцыя

Ці падтрымлівaeцe вы нейтралітэт Беларусі, які прадугледжвае адмаўленне ад уступлення рэспублікі ў ваенныя і ваенна-палітычныя саюзы?

Адказваючы на гэтае пытанне, наш народ будзе сапраўды вырашаць лёс сваёй Айчыны

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такая аўтарытэтная нейтральная дзяржава як **Швецыя** разумее пад нейтральным статусам палітыку "недалучэння да блокаў у мірны час з мэтай захавання нейтралітэту ў выпадку вайны". Гэта значыць, каб зберагчы сябе на працягу 180 гадоў ад усіх сусветных войнаў, пачынаючы ад войнаў Напалеона, Швецыя ўвесь гэты час **не ўваходзіла ні ў адзін ваенны саюз**. Варта адзначыць, што дзякуючы менавіта гэтаму яна змагла дабіцца выключнага эканамічнага і сацыяльнага росквіту.

Зразумела, што сама па сабе дэкларацыя нейтралітэту такога статусу краіне не надае. Ён павінен быць прызнаны міжнароднай супольнасцю, перш за ўсё вялікімі дзяржавамі і суседзямі. Формы пры гэтым могуць быць розныя. У выпадку Швейцарыі і Аўстрыі гэта зроблена ў міжнародных пагадненнях, якімі іх нейтралітэт гарантуецца афіцыйна. Нейтралітэт Швецыі — гэта нейтралітэт "дэ- факта", заснаваны на дакладна вызначанай волі, дастатковай абароне і практычным вопыце многіх дзесяцігоддзяў, якія даюць партнёрам і суседзям права верыць, што Швецыя хоча нейтралітэту і гатова яго бараніць.

Яшчэ адзін варыянт нейтралітэту — **фінскі**. Ён грунтуецца на заяве самой краіны і на прызнанні дзвюх вялікіх дзяржаў — СССР і ЗША.

Што да быццам бы маючага месца імкнення нейтральных дзяржаў да ўступлення ў ваенныя саюзы, то гэта не зусім так. **Швецыя, Фінляндыя і Аўстрыя** вядуць нялёгкія перамовы аб далучэнні да Еўрапейскай супольнасці. Усе гэтыя дзяржавы дамагаюцца асобага статусу для сябе ў пытаннях абароны і знешняй палітыкі. Урад Фінляндыі, напрыклад, настойвае на тым, што ў ЕС "Фінляндыя будзе працягваць сваю нейтральную палітыку, у аснове якой ляжыць няўдзел у ваенных блоках і абарона сваімі сіламі". Гэтак жа выказвае пазіцыю Швецыі яе міністр абароны: "Поўную адказнасць за абарону нашай краіны нясём толькі мы самі, і разам з тым мы не збіраемся абараняць нікога іншага, акрамя Швецыі". Нагадаю, гаворка ідзе аб уваходзе ў ЕС — саюз **эканамічны,** а не ваенны. Тым не менш, **Швейцарыя** нават не падпісала першага пагаднення толькі ў ЕС — аб стварэнні так званай еўрапейскай эканамічнай прасторы, а прадстаўнік Аўстрыі на перамовах заяўляе, што Аўстрыя і без ЕС выжыве.

Ды і наогул не трэба спяшацца перабольшваць тэмпы заходнееўрапейскай інтэграцыі. Па Маастрыхцкаму дагавору невядома, калі ён пачне дзейнічаць. Да таго ж у Францыі, якая была адным з найбольш заўзятых ініцыятараў ЕС, перамога на выбарах партый цэнтра і правых дае падставы чакаць ад новага ўрада імкнення да прыярытэту нацыянальных інтарэсаў над агульнаеўрапейскімі. Такім чынам, ніхто з сапраўды нейтральных дзяржаў не мае намеру на злом галавы бегчы пад абарону НАТА. Так, напрыклад, пры перамовах аб далучэнні да эканамічных аб'яднанняў прэм'ер-міністр **Швецыі** падкрэслівае: "гарантыі нашай бяспекі мы павінны захоўваць у сябе". **Швецыя** не мае намеру дапусціць на сваю тэрыторыю іншаземныя войскі і ваенныя базы, не ўдзельнічае ні ў якіх аператыўных ваенных планах на прылягаючых да яе тэрыторыях, не заключае ніякіх пагадненняў, якія б маглі прымусіць да ўдзелу ў ваенных дзеяннях, пачатых іншай краінай без яе згоды.

Фінляндыя вызначае свой нейтралітэт як "імкненне заставацца па-за супярэчнасцямі вялікіх дзяржаў". Яна праводзіць нейтральную палітыку ў ваеннай сферы, мэтай якой з'яўляецца "забеспячэнне тэрытарыяльнай еднасці Фінляндыі ў мірны час і ва ўмовах вайны; непрадастаўленне сваёй тэрыторыі іншай дзяржаве для агрэсіі супраць якой-небудзь трэцяй дзяржавы; захаванне існуючай у Фінляндыі палітычнай, эканамічнай і юрыдычнай сістэмы".

Аналагічныя прынцыпы маглі б быць закладзены ў падмурак канцэпцыі нацыянальнай бяспекі Беларусі.

Аргумент 2. "Далучыўшыся да сістэмы калектыўнай бяспекі, Беларусь пойдзе да нейтральнасці шляхам Фінляндыі, якая таксама ў 1948 годзе заключыла Дагавор аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемадапамозе з Савецкім Саюзам".

Эканамічныя рэаліі ставяць Беларусь у становішча, пры якім яна проста абавязана мець асаблівы характар адносін з Расіяй. Такі ж , як у свой час мела Фінляндыя з СССР. Таму ў нас з Расіяй падпісаны цэлы пакет дакументаў, у тым ліку і Пагадненне аб каардынацыі дзейнасці ў ваеннай галіне, дзе падрабязна рэгламентаваны праблемы ўзаемных палітычных і матэрыяльна-тэхнічных абавязацельстваў. Нядаўняя ратыфікацыя Вярхоўным Саветам Расійскай Федэрацыі менавіта гэтага Пагаднення, а не Дагавора аб калектыўнай бяспецы, дазваляе выказаць меркаванне, што Расія мае намер будаваць свае адносіны з Беларуссю на двухбаковай, а не на шматбаковай аснове. Дарэчы, **Фінляндыя** была звязана з СССР таксама двухбаковымі абавязацельствамі, а **ў сістэму калектыўнай бяспекі Арганізацыі Варшаўскага дагавора не ўваходзіла.**

Аргумент 3. "Палітыка нейтралітэту прывядзе да самаізаляцыі Беларусі".

Свабода дзеянняў нейтральнай дзяржавы настолькі вялікая, што Фінляндыя і Швецыя ўдзельнічаюць не толькі ў палітычных, але і ў ваенных дзеяннях ААН. Нейтральны статус дапамагае ім узмацняць свой міжнародны аўтарытэт. А Швейцарыя, якая хоць і не з'яўляецца *членам ААН, трымае на сваёй тэрыторыі* шмат міжнародных арганізацый і такім чынам набыла выключную павагу ў свеце. Такое наўрад ці здарылася б, каб яна ўваходзіла ў нейкі ваенны блок.

Аргумент 4. "У перыяд перадзелу сусвету на сферы ўплыву, які адбываецца ў выніку распаду СССР, змянілася ваенна-палітычная сітуацыя ў Еўропе, узніклі ачагі напружанасці, ствараюцца новыя ваенныя структуры, ваенны патэнцыял Польшчы перамяшчаецца да межаў Беларусі, пашыраюцца сферы ўплыву НАТА і г.д. Таму ў Рэспубліцы Беларусь няма гарантый знешняй бяспекі".

Гаварыць сёння аб ваеннай пагрозе для Беларусі, ведаючы якую падтрымку аказвае ёй сусветнае супольніцтва, проста бессэнсоўна. Свае прапановы гарантый у дапамозе на выпадак агрэсіі нам ужо накіравалі Расія, Англія і ЗША.

На будучае ж трэба ўвязваць пытанні ратыфікацыі дагавораў аб скарачэнні звычайных узбраенняў у Еўропе і стратэгічных наступальных узбраенняў, аб статусе бяз'ядзернай дзяржавы з калектыўнымі гарантыямі бяспекі Рэспублікі Беларусь з боку Расіі і НАТО. Гэта — справа як Вярхоўнага Савета, так і МЗС.

Дзіўна, што сярод аргументаў у падтрымку неабходнасці падпісання Дагавора аб калектыўнай бяспецы з боку адказных армейскіх чыноў гучаць абвінавачванні ў адрас Польшчы. Маўляў, яна сцягвае войскі да межаў Беларусі і нібыта стварае пагрозу. Відаць, сёй-той забыўся, што ў час існавання Варшаўскага дагавора большая частка польскага войска знаходзілася на заходняй граніцы. Цяпер жа палякі імкнуцца размясціць свае арміі больш раўнамерна, пакінуўшы на захадзе каля 40 працэнтаў, у цэнтры і на ўсходзе — па 30 працэнтаў войскаў. На нечарговай 11 сесіі Вярхоўнага Савета прадстаўнікі Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь бачылі ў Польшчы патэнцыяльнага праціўніка, а ўжо праз дзесяць дзён падпісалі з яе міністэрствам нацыянальнай абароны Пагадненне аб двухбаковых кантактах у ваеннай галіне на пяць гадоў.

Аргумент 5. "Наш нейтралітэт ніхто не прызнаў!"

Па-першае, нельга прызнаць тое, чаго няма. Па-другое, калі будзем так непаслядоўна сябе паводзіць, дык ніхто і не прызнае, бо прызнаваць не будзе чаго. І трэцяе: паслядоўнасць нашых крокаў да нейтралітэту і ў рэшце-рэшт яго дасягненне дасць падставы суседзям — і ў першую чаргу краінам — пастаянным членам Савета Бяспекі ААН — пацвердзіць такое прызнанне. Зразумела, што гэтаму павінна садзейнічаць і доўгатэрміновая асэнсаваная работа нашага дыпламатычнага корпусу.

Эканамічны аспект

Аргумент 6. "Без далучэння да Дагавора аб калектыўнай бяспецы СНД немагчыма ўмацаванне эканамічнага саюза з Расіяй і іншымі краінамі СНД".

Па звестках з Міністэрства замежных спраў Расійскай Федэрацыі да любога рашэння нашага парламента па калектыўнай бяспецы ў Расіі аднесліся б з паразуменнем. У Маскве лічаць, што далучэнне да дагавора — унутраная справа кожнай дзяржавы. Нават калі б беларускі парламент прыняў адмоўнае рашэнне, эканамічнае супрацоўніцтва Расіі і Беларусі ўмацоўвалася б у рамках СНД і на падставе заключаных двухбаковых пагадненняў.

Хто ж з кіраўнікоў краін-стваральнікаў Садружнасці заяўляе, што не далучаючыся да калектыўнай бяспекі, Рэспубліка Беларусь губляе палітычны давер пры заключэнні эканамічнага Саюза? Ельцын? Вось яго словы: "Расія не ўмешваецца ва ўнутраныя справы Беларусі. Кіраўніцтва РФ не выстаўляе ў якасці абавязковай умовы эканамічнага саюза — саюз ваенны". Ці Краўчук, выклаўшы сваю канцэпцыю стварэння зоны бяспекі ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе? Яе мэта — "запоўніць вакуум у гарантаванні бяспекі, які склаўся ў рэгіёне з-за геапалітычных змен, без арганізацыі якіх бы там ні было шматбаковых структур".

Дарэчы, Швейцарыя, Швецыя, а ў апошнія дзесяцігоддзі і Фінляндыя — невялікія дзяржавы, суразмерныя з Беларуссю — дзякуючы **менавіта свайму нейтралітэту** змаглі развіваць гандлёвыя сувязі з членамі розных блокаў і менавіта таму выбіліся ў лік найбольш развітых краін.

Аргумент 7. "Уваходжанне ў сістэму калектыўнай бяспекі дапаможа прамысловасці Беларусі выйсці з эканамічнага крызісу".

На гэты фактар спасылаюцца прадстаўнікі ВПК, якія звязваюць падпісанне дагавора з паляпшэннем эканамічнага стану сваіх прадпрыемстваў. Але рэчаіснасць сведчыць, што нават калі ўсе вайсковыя цэхі пачнуць працаваць на поўную магутнасць, народнай гаспадарцы Беларусі гэта будзе як, прабачце, мёртваму прыпарка. Бо нават у больш-менш стабільным 1991 годзе ВПК выконваў аб'ём работ на суму 8,5 мільярда рублёў, што складала ўсяго 11,9 працэнта ад аб'ёма агульнарэспубліканскай вытворчасці. Між іншым, на астатніх прамысловых прадпрыемствах сёння становішча не лепшае, чым у ВПК. З 1991 года аб'ём вытворчасці ў рэспубліцы знізіўся на 34 працэнты. Таму, каб выйсці з крызісу, нам трэба шукаць не ваенныя саюзы, а інтэнсіўна і рашуча праводзіць эканамічныя рэформы.

Ваенны аспект

Аргумент 8. "За 70 год склалася надзейная сістэма бяспекі і не трэба яе разбураць".

Яна ўжо разбурана. Дзе Варшаўскі дагавор? Дзе Заходняя група войск, Прыбалтыйская і Закаўказская ваенныя акругі? Расія вымушана гэту сістэму ствараць занава.

Аргумент 9. "Юнакі-беларусы не будуць ваяваць і гінуць за межамі рэспублікі, бо Дагавор аб калектыўнай бяспецы Беларусь падпіша з агаворкамі".

Вельмі шкада, што большасць нашых парламентарыяў ухапілася менавіта за гэтыя агаворкі, як за выратавальную саломінку. Нават не ўлічылі, што міністр юстыцыі Рэспублікі Беларусь Л.Дашук адназначна заявіў: "Дагавор адкрыты для далучэння ўсіх зацікаўленых дзяржаў, **падзяляючых яго мэты і прынцыпы** (арт.10 Дагавора). Такім чынам, далучэнне да Дагавора з якімі-небудзь агаворкамі выключана". Праўда, можна ўнесці папраўкі, але ўжо пасля падпісання рэспублікай дакумента і са згоды ўсіх удзельнікаў (ч.II, арт.10 Дагавора). Як бачым, калі тая ж Арменія, якая, дарэчы, адной з першых ратыфікавала дагавор, скажа "не" беларускім агаворкам, мы будзем вымушаны пасылаць нашых хлопцаў ваяваць за чыесьці інтарэсы. А гарачых кропак сёння хапае. Толькі пачынаючы з 1991 года на тэрыторыі былога СССР у міжнацыянальных канфліктах загінула людзей ў адзінаццаць разоў болей, чым за 10 гадоў вайны ў Афганістане!

Некаторыя, у тым ліку прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў рэспублікі прапаноўваюць падпісаць Дагавор і не выконваць, а назіраць да моманту яго ратыфікацыі, як усё абернецца. Крывадушша нельга ўзводзіць у ранг дзяржаўнай палітыкі! Няма такой практыкі ў свеце! Любая дзяржава, якая падпісала міжнародны дагавор, абавязана выконваць усе яго артыкулы. Не будзе — дык і адносіны да яе будуць адпаведныя. Можна, напрыклад, успомніць, што і Дагавор СНУ-1 выконваўся цалкам яшчэ да ратыфікацыі.

Дарэчы, Дагавор аб калектыўнай бяспецы СНД ужо выконваецца, хаця не ратыфікаваны большасцю дзяржаў. У ваенных дзеяннях на тэрыторыі Таджыкістана прымаюць удзел войскі іншых краін — былых рэспублік СССР. Нядаўна рашэнне накіраваць туды сваіх вайскоўцаў прыняў і Казахстан. На апошняй сустрэчы кіраўнікоў урадаў СНД 28 красавіка ў Мінску заяўлена аб гатоўнасці Беларусі накіраваць у Таджыкістан цяжкую ваенную тэхніку. Не хапае, відаць, толькі беларускіх хлопцаў.

Аргумент 10. "У рамках СССР склаўся адзіны ВПК, які забяспечвае ўсе краіны зброяй і запчасткамі".

Першы аспект — забеспячэнне беларускай арміі зброяй і запчасткамі. Прыгадаем, што 20 ліпеня 1992 года паміж Беларуссю і Расіяй заключаны дагавор аб каардынацыі дзейнасці ў ваеннай галіне, які прадугледжвае забеспячэнне ўзаемаразмяшчэння заказаў міністэрстваў абароны краін і меры па іх выкананню. Тут ёсць толькі праблема цаны. Наўрад ці яна будзе істотна ніжэй для беларускай арміі. Іншая справа, калі яна зноў стане Беларускай ваеннай акругай Расійскай арміі.

Нагадаю яшчэ, што ў Міністэрства абароны Беларусі ёсць усе магчымасці больш шырока наладжваць супрацоўніцтва ў гэтым плане з іншымі краінамі. Сведчаннем таму з'яўляецца нядаўняе падпісанне Пагаднення з міністэрствам нацыянальнай абароны Рэспублікі Польшча аб двухбаковых кантактах у ваеннай галіне, якое прадугледжвае ўзаемадзеянне па пытаннях, звязаных з узаемнымі пастаўкам ваеннай тэхнікі, запчастак і ўзбраення.

Другі аспект — утапічная ідэя атрымання шматлікіх ваенных заказаў. 80 працэнтаў ВПК былога СССР знаходзіцца на тэрыторыі Расіі і толькі прыкладна 4 працэнты — у Рэспубліцы Беларусь. Ва ўмовах рэзкага скарачэння і канверсіі малаверагодна, што наш "Інтэграл" атрымае шырокія заказы, калі закрываюцца цэхі расійскага прадпрыемства "Алмаз". Расійскі ВПК сам у найцяжэйшым становішчы, бо асігнаванні на закупку ваеннай тэхнікі і ўзбраенняў скараціліся на 68 працэнтаў. Не будзе больш і таннай нафты, і іншай сыравіны.

Спроба такім чынам уратаваць беларускі ВПК — шлях у нікуды для той сацыяльна арыентаванай эканомікі, якую мы яшчэ толькі імкнёмся стварыць. Кошт затрат на адзінку тавару нашай абаронкі, як паказваюць падлікі, у перакладзе на сусветныя цэны будзе намнога вышэй, чым у іншых краінах. Прыйдзецца гандляваць са стратамі, пакрываючы затраты на вытворчасць узбраенняў за кошт аховы здароўя, адукацыі, сацыяльнай абароненасці насельніцтва. Без канверсіі, рэканструкцыі — эканоміка асуджана. Гэта цудоўна разумеюць у Расіі, толькі, на жаль, не ў нас. Саветнік прэзідэнта РФ па пытаннях абароннай прамысловасці Міхаіл Малей заявіў (за чатыры дні да расійскага рэферэндуму!): "Не можа быць размовы аб аднаўленні ранейшага ВПК ... Большасць дырэктараў абаронных прадпрыемстваў ужо не лічаць, што ўсё разбурылася і ў новых умовах выжыць немагчыма, — застаецца альбо гінуць, альбо змагацца супраць рэформ. **Большасць сёння разумее, што жыць па-новаму цяжка, але можна, і што іншага шляху няма".**

Аргумент 11. "Беларусь не зможа развіваць свае ваенныя навукі".

— Зразумела, Стратэгічную Абарончую Ініцыятыву (САІ) мы не пацягнем, але ваенную дактрыну і статуты такая колькасць генералаў і старшых афіцэраў, як у нас, павінна адолець. Ды і хто забараняе Міністэрству абароны супрацоўнічаць у гэтым плане з іншымі краінамі. Практычна ўсе дамоўленасці якія ім заключаюцца, маюць палажэнні звязаныя з развіццём навукова-даследчых і вопытна-канструктарскіх работ, абменам ваенна-тэхнічнай і ваенна-прававой інфармацыяй.

Аргумент 12. "Двух вайсковых вучылішчаў недастаткова для падрыхтоўкі афіцэраў".

Неабходна каапeрацыя. Напрыклад, мы рыхтуем зенітчыкаў для Расіі і Украіны, яны — лётчыкаў для нас. Такія падыходы ўжо і пачало выпрацоўваць наша Міністэрства абароны.

3. "Змяніць твар" і "наперад — у мінулае"?

Як маглі забыцца ініцыятары далучэння да Дагавора аб калектыўнай бяспецы, што асноўныя прынцыпы гэтага дакумента поўнасцю адлюстраваны ў Пагадненні аб паўнамоцтвах вышэйшых органаў СНД па пытаннях абароны? Яно падпісана Беларуссю з наступнай заўвагай: "Для Рэспублікі Беларусь на пераходны перыяд — два гады". Гэтае Пагадненне дзейнічае ў адносінах Беларусі да 20 сакавіка 1994 года. Яно, па сутнасці, з'яўляецца тым жа Дагаворам аб калектыўнай бяспецы, толькі больш падрабязна рэгламентуючым узаемныя абавязкі дзяржаў.

Больш таго, Пагадненне аб паўнамоцтвах вышэйшых органаў СНД не супярэчыць артыкулу 10 Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь. Таму што дасягненне нейтральнага статусу магчыма толькі пасля поўнага вываду расійскіх ядзерных сіл з беларускай тэрыторыі. А супраць такога вываду адкрыта ніхто не выступае. Ва ўсякім выпадку, пакуль! Ці, можа, гэта будзе наступны крок, услед за далучэннем да Дагавора аб калектыўнай бяспецы?

Павінен нагадаць: фармулёўка Дэкларацыі "ставіць мэтай зрабіць рэспубліку нейтральнай дзяржавай" азначае, што органы ўлады і кіравання бяруць палітычны абавязак зрабіць шэраг паслядоўных крокаў **у напрамку** дасягнення нейтралітэту. Ужо створаны прававыя механізмы, накіраваныя на здзяйсненне абвешчанага намеру. Была прынята Ваенная дактрына Рэспублікі Беларусь (пастанова Вярхоўнага Савета ад 16 снежня 1992 года).

Параўнальны аналіз Ваеннай дактрыны і Дагавора аб калектыўнай бяспецы сведчыць аб наступным: артыкул 4 Дагавора прадугледжвае, што калі адна з дзяржаў-удзельніц падвяргаецца агрэсіі з боку якой-небудзь дзяржавы або групы дзяржаў, то гэта будзе разглядацца як агрэсія супраць усіх дзяржаў-удзельніц Дагавора. Ў выпадку агрэсіі супраць любой з дзяржаў-удзельніц усе астатнія дзяржавы—удзельніцы акажуць неабходную дапамогу, **у тым ліку ваенную.**

Гэты артыкул адназначна не адпавядае наступным палажэнням Ваеннай дактрыны: "Рэспубліка Беларусь ... не ўдзельнічае ў ваенных канфліктах паміж іншымі дзяржавамі". Яна можа ў мэтах спынення агрэсіі выкарыстоўваць прымусовыя меры: разрыў дыпламатычных адносін; поўны або частковы разрыў эканамічных сувязей; удзел у дэманстрацыях, блакадах і іншых акцыях пад эгідай ААН.

Чаму ж так спяшаюцца прыхільнікі Дагавора аб калектыўнай бяспецы? Прычына можа быць толькі адна. З цягам часу яна будзе станавіцца ўсё больш відавочнай: **прыкрыццё адсутнасці дакладнага плана структурнага рэфармавання эканомікі,** у тым ліку і буйнамаштабнай канверсіі, настальгія па мінуламу, калі ўласную бяздзейнасць можна было спісаць на імперскі "Цэнтр", жаданне схавацца за "старэйшага брата".

Многім сёння не да суверэнітэту, не да нейтральнасці, наогул — не да распрацоўкі стратэгіі, доўгатэрміновай палітыкі. Заклінанні тыпу "вярніце каўбасу саюзнага "разліву" могуць увесці (і час ад часу ўводзяць!) у зман людзей працы, людзей шчырых і сумленных. Гэта прыёмы той самай прапаганды, якая шмат гадоў "эфектыўна" ўводзіла ў зман і прывяла ў тупік. Выхад з яго — правядзенне **самастойнай** палітыкі — задача значна больш цяжкая і адказная.

Відавочна зараз, што альтэрнатывы СНД няма. Значыць, для пераадолення крызісу, спаду вытворчасці трэба дабівацца выканання заключаных у рамках Садружнасці эканамічных пагадненняў, мацаваць новыя гарызантальныя сувязі, ствараць мытныя саюзы, фарміраваць эканамічную прастору, даць магчымасць дзейнічаць створаным структурам: міждзяржаўным саветам, камітэтам, Міждзяржаўнаму банку, Эканамічнаму суду. Трэба ісці наперад, а не назад. Калі ж дзеля асабістых кан'юнктурных жаданняў пэўных сіл мы пойдзем іншым шляхам, то згубім палітычны давер не толькі краін — нашых суседзяў, але і сусветнай супольнасці.

На жаль, жаданне "змяніць твар" перамагае. Што там умацаванне дэмакратыі, нацыянальнае адраджэнне, стварэнне прававой дзяржавы, калі мы можам з лёгкасцю адмовіцца ад абвешчаных у Канстытуцыйным законе прынцыпаў?! Мабыць, лепш адразу адмовіцца і ад суверэнітэту? Быць сатэлітам няхай крыху і крыўдна, але менш клопатна. Узаконім таталітарную эканоміку, мілітарысцкі бюджэт, забудземся пра канверсію, прыватызацыю, скончым з рэформамі... І — "наперад — у мінулае" на разваленай імперскай калясніцы.

Сорамна, што прыходзіцца сутыкацца з наяўнай дэвальвацыяй нашай дзяржаўнай палітыкі. Сорамна перад будучым, якога можа і не быць.

Пакуль не зроблена ніякага больш-менш сур'ёзнага параўнальнага аналізу "выгод", якія прынясе Рэспубліцы Беларусь далучэнне да сістэмы калектыўнай бяспекі. Адмаўляючы палітыку нейтралітэту, нам прапануюць эксперымент чакання і надзеі. Эксперымент ілюзорны, а страты відавочныя: звужэнне сферы палітычнага дзеяння; страта знешнепалітычнага даверу да рэспублікі і, як вынік, стымуляцыя дзяржаў, якія маюць межы з Беларуссю, да стварэння аналагічных блокаў і саюзаў.

4. Замест заключэння

Дагавор аб калектыўнай бяспецы — пачатак стварэння новага ваенна-палітычнага блоку. Гэта выдатна разумеюць нават тыя, хто сваю прыхільнасць да ваеннага саюза абгрунтоўвае і апраўдвае тым, што, маўляў, не можа быць знака роўнасці паміж гэтым Дагаворам і ваенным саюзам. На гэтай няпэўнай падставе сцвярджаецца, што нібы Беларусь ніякім чынам не парушыць свайго заяўленага курсу на нейтралітэт, далучыўшыся да сістэмы калектыўнай бяспекі.

Гульня ў дэфініцыі — адзін з прыёмаў мінулай прапаганды. Але, здаецца, нават у часы панавання адной ідэалогіі характарыстыкі НАТА як "агрэсіўнага ваеннага блоку" і Варшаўскага дагавора як "мірнай сістэмы калектыўнай бяспекі" мала каго ўводзілі ў зман.

Новы ваенна-палітычны саюз ствараецца на руінах былога Варшаўскага дагавора. Усе шэсць краін, якія падпісалі ў маі 1992 года Ташкенцкае пагадненне, бачаць у падключэнні да яго канкрэтныя ваенна-стратэгічныя выгады. Арменія і Таджыкістан, ахопленыя полымем вайны, разлічваюць і заклікаюць іншых удзельнікаў Дагавора да падтрымкі і ўмяшання ў канфлікты. Узбекістан і Кыргызстан, ля граніц якіх бушуе грамадзянская вайна, занепакоены, як бы полымя не перакінулася на іх тэрыторыю. Казахстан пасля распаду Саюза сур'ёзна заявіў аб сваім імкненні іграць першую скрыпку ў рэгіёне Цэнтральнай Азіі.

Для Беларусі рабіць стаўку на сілу, імкнуцца дэманстраваць мускулы — гэта азначала б не ўмацаванне бяспекі, а, наадварот, пагаршэнне адносін з суседзямі, рост ваенных расходаў, зніжэнне і без таго невысокага ўзроўню жыцця людзей. Што нясе народу гонка ўзбраенняў, у якую, не выключана, у перспектыве будзе ўцягнута Беларусь у выпадку ўступлення ў ваенна-палітычны блок, — наш народ ведае не па чутках. За сучасныя самалёты, танкі і ракеты, якія меў былы Савецкі Саюз, людзі плацілі тым, што не мелі тых сучасных кватэр, аўтамабіляў, адзення, прадуктаў, якія мелі іншыя еўрапейцы. Мы — частка той Еўропы, якая ўласным вопытам выпакутавала вартыя цывілізаванага чалавека ўяўленні аб такім уладкаванні свайго дома, калі, каб быць упэўненым у суседзях, не ператвараюць гэты дом у артылерыйскі склад, а знаходзяць з суседзямі агульную мову. Еўрапейская краіна, якая адмаўляецца ад нейтральнага статуса і ўступае ў ваенны блок з краінамі рэгіёнаў, якія патэнцыяльна цяжарны новымі канфліктамі, — не можа выглядаць у вачах цывілізаванай супольнасці самастойнай і паслядоўнай.

Як паставіцца да рэзкай змены знешнепалітычнага курсу большасць народа Беларусі? Уся папярэдняя гісторыя вучыла цярплівых і самаахвярных беларусаў, што пратэктарат больш магутных суседзяў — зусім не гарантыя спакою і бяспекі. Наша залежнасць і несамастойнасць станавіліся пастаяннымі прычынамі нашай трагедыі.

Прыхільнікі ваеннага блоку пераконваюць, што абставяць падпісанне Дагавора Беларуссю шэрагам агаворак — і беларускія хлопцы ніколі не будуць служыць за межамі сваёй краіны... Наіўныя сцвярджэнні накшталт таго статута, з якім сунуцца ў чужы манастыр.

Калі пытанне на рэферэндуме аб далучэнні да сістэмы калектыўнай бяспекі будзе пастаўлена канкрэтным чынам, без казуістыкі і заблытвання, — няма сумнення, што людзі выкажуцца за нейтральную Беларусь, за "масла замест гармат".

Ініцыятары ваеннага саюза ў якасці галоўнага аргумента на карысць далучэння краіны да Дагавора аб калектыўнай бяспецы вылучаюць прыхільнасць Расіі, магчымыя паблажкі з яе боку як падзяку за ўступлівасць і ўшчамленне ўласнага суверэнітэту. Але Расія не абяцае і ў цяперашніх умовах не можа абяцаць значных субсідый у эканоміку нават сваіх самых блізкіх саюзнікаў. Расія не можа выконваць ролю былога СССР і браць на ўтрыманне цэлыя краіны. Ілюзіі і самападман, якімі цешаць сябе тыя, хто не бачыць будучыню Беларусі інакш як звязаную адным бікфордавым шнурам з Расіяй і Цэнтральнай Азіяй, — могуць дорага каштаваць нашай краіне і народу. Выбіраючы паміж суверэнітэтам і таннай нафтай і аддаючы перавагу нафце, мы лёгка можам згубіць першае і не атрымаць другога.

Расія была, ёсць і, я перакананы, будзе заставацца галоўным эканамічным партнёрам Беларусі. Нас звязваюць і робяць узаемазалежнымі мільёны сувязей, — не толькі гаспадарчых, — культурных, гістарычных, этнічных, асабістых. Рваць іх было б вялізнай памылкай. І ніхто на Беларусі не выступае супраць дружалюбных і раўнапраўных адносін з Расіяй. Але няўжо абавязковым працягам гэтых цесных узаемаадносін павінен стаць "шлюб па прымусу", на якім да таго ж зусім не настойвае другі бок?

Сілы, якія хочуць захаваць за Беларуссю статус фарпоста адной сістэмы і стратэгічнага плацдарма другой, ставяць новую перашкоду на шляху краіны ў дэмакратычную еўрапейскую супольнасць. Па сутнасці, ідзе выпрабаванне нацыі на трываласць: ці здольна яна захаваць свой суверэнітэт, ці варта яна незалежнай краіны?

У Беларусі застаюцца выдатныя шанцы на тое, каб , умацоўваючы эканамічнае супрацоўніцтва ў рамках СНД, не рабіць ні кроку назад у сваім імкненні да нейтралітэту. Беларусь залішне малая для таго, каб шукаць зоны стратэгічных інтарэсаў за тысячы кіламетраў ад сваіх граніц, і дастаткова вялікая, каб мець права самастойна і дэмакратычна вызначыць свой лёс, гарантаваць мір і спакой кожнаму свайму грамадзяніну.

В двух словах

Служба пашет!

137 инвалидов и престарелых жителей райцентра взяла под свою опеку служба помощи на дому, созданная при Ельском райсобесе.

Одиноким и немощным людям оказывается помощь в доставке продуктов питания, лекарств, уборке квартир. При необходимости работники службы организовывают даже обработку приусадебных участков.

Анатолий ЛИПСКИЙ.

...Это — плач сердец наших

Установить на территории области все места массового уничтожения евреев во время войны, создать каталог старых национальных могильников и церквей — такую задачу поставили перед собой активисты Витебского общества любителей еврейской культуры.

Для начала создан комитет по благоустройству Старо-Улановичского кладбища в Витебске. Сбор средств организован в банке и городской синагоге.

Сергей ДВИНСКИЙ.

Крепость осаждают вандалы

С первых теплых дней подвергается непрекращающимся атакам легендарная Брестская крепость.

Беззастенчиво воруются с цветников редкой красоты розы. Задержанные последними три жителя Волынщины и учащийся местного ПТУ уносили их мешками. Другой объект повышенного внимания "посетителей" — прожектора системы освещения и декоративной подсветки. А девятиклассник одной из брестских школ застукан в музее крепости при изъятии со стенда уникальной медали. Что же до разбиваемых в старых казармах стекол и отрываемых от гранита Вечного огня букв текста, то участники этих акций отличаются от тех, первых, отсутствием разве что корысти, но никак не кощунства.

Василий ВИКТОРОВИЧ.

Дружили физик с лириком...

Своего рода экзамен сдали недавно преподаватели факультета белорусской филологии, открывшегося прошлой осенью в Витебском педагогическом институте.

В сотрудничестве с коллегами-естественниками ученые-лингвисты подготовили и выпустили общим 10-тысячным тиражом сборники школьных задач по физике на белорусском языке, пособия и белорусско-русские словари по различным предметам для вузов и средних учебных заведений. Некоторым молодым филологам эта работа, возможно, послужит ступенькой на пути к диссертации: институт нынче открыл аспирантуру.

Сергей ВИТЕБСКИЙ.

За сенсацыяй — гіперінфляцыя?

Нядоўга працягвалася адносна "дзелавое зацішша" на Беларускай фондавай біржы.

На праведзеных днямі таргах тут зафіксавана сенсацыйная здзелка. Імгненны ўзлёт курсу каштоўных папер ЗША адносна айчынных грошай зноў перавысіў усе чаканні — вэксаль на абавязацельствы ЗША на суму 214 тысяч "зялёных" адышоў да пакупніка па цане 1550 рублёў за адзін долар.

Не адстае па хуткасці і рост працэнта на крэдыты Нацыянальнага банка рэспублікі. Максімальны працэнт, што, дарэчы, таксама стала сенсацыяй, быў прапанаваны за 100-мільённы крэдыт і склаў 241 працэнт. Усяго ж было прададзена крэдытных рэсурсаў на агульную суму 795 мільёнаў рублёў.

Мяркуючым па ўсім, у пакупнікоў каштоўных папер ужо няма сумненняў у тым, што далейшы рост інфляцыі цалкам апраўдае сённяшнія сенсацыйныя па кошце здзелкі.

Кацярына ВЫСОЦКАЯ,
Белінфарм.

Ваша здароўе

Дыхаць стане лягчэй

Новая бальніца ўвайшла ў строй у Кажан-гарадку Лунінецкага раёна.

Тут абсталявана так званая галакамера, якая дае магчымасць з поспехам лячыць астму, бранхіты, іншыя віды лёгачных захворванняў. Для жыхароў раёна, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы, гэта вельмі дарэчы.

Улыбнемся с художником?

ПЕРЕДАЙТЕ В КОНЕЦ ОЧЕРЕДИ, ЧТО «ПРАВ ЧЕЛОВЕКА» НА ВСЕХ НЕ ХВАТИТ!..
КНИГИ
Сегодня в продаже
ПРАВА ЧЕЛОВЕКА
ПРАВА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА

ТРИ КОРОЧКИ ХЛЕБА!
ЧИТАТЬ УМЕЕШЬ, НЕУЧ?..
ХЛЕБ
ПРЕДЪЯВИТЕ ПАСПОРТ

Рисунки Олега ПОПОВА.

Праздник муз

"Этой акцией руководство Минска показало пример уважительного отношения к искусству", —

так сказал на большом вечере-презентации директор Минского театра музыкальной комедии Сергей Костин.

Слова благодарности из уст артистов, цветы и тосты адресовались в первую очередь председателю Минского горисполкома Александру Герасименко. А поводом для торжества послужило весьма неординарное в наше время событие: Мингорисполком выделил театру 200 тысяч долларов. На валюту театр при посредничестве белорусско-американо-эстонского предприятия "БелЭСТМИ" закупил у американской фирмы "Борда инкорпорейтэд" отличные инструменты для оркестра, звуковую и светоаппаратуру для оснащения сцены и зала. На операции с документами и доставку аппаратуры в Минск ушло всего три месяца, что подчеркивает стиль и высокий уровень работы фирм, с которыми театр вступил в деловой контакт.

А еще в этот вечер был целый букет песен, арий, танцев, сцен из оперетт — для зрителей.

Театру музкомедии можно по-доброму позавидовать, ведь сегодня у госказны столько просителей, меценаты — считанные, а он получил такой подарок, с которым можно смело смотреть в будущее.

Сергей ГРИЦ,
фото автора.

Журналистское расследование

В прицепе большой бизнес?

Виктор ЛЕЩЕНКО

Эта печальная новость всколыхнула не только Минск, но и всю республику.

Даже бывалые столичные следователи ни с чем подобным прежде не сталкивались. Во вторник утром председатель советов концерна "Коминвест" и Белбизнесбанка Александр Лисничук вместе с телохранителем в центре города у своей новенькой "Ауди" ожидал коммерческого директора концерна. Вдруг его отбросило, словно волной, и он упал. В первые секунды никто ничего не мог понять, настолько все это было нелепо и неестественно. Преступник же, я представляю, спокойно положил на пол карабин с оптическим прицелом и глушителем, еще раз взглянул на метавшихся возле Лисничука людей, вынырнул из своего укрытия и растворился в толпе горожан...

Первая мысль, когда пришла эта жуткая новость: какая-то очень крутая мафиозная структура решила демонстративно показать, что бывает с теми, кто ее "пробрасывает". Хотя следствие не завершено, я как журналист могу предполагать: убийство, безусловно, заказное. Выполнено на высоком уровне. Следов практически не осталось. Да и брошенный небрежно иностранный карабин, стоимость которого не менее 1000 долларов, говорит о том, что денег явно не жалели.

Параллельно со следователями я веду свое расследование — чисто журналистское. И вот к какому умозаключению уже пришел. Есть основания полагать, что план убийства А.Лисничука разрабатывался далеко за пределами Беларуси. Многие знают — это был исключительно умный, энергичный руководитель. Благодаря его инициативе концерн вышел на связи с такими сырьевыми регионами как Украина, Казахстан, Россия. По мнению одного из его близких коллег, интересы "Коминвеста" могли пересечься с интересами мафиозных структур данных республик. Во время недавней поездки в Германию Александр, словно чувствуя нависшую над ним опасность, обронил тревожную фразу: "Мне так не хочется отсюда уезжать..."

Версий, по словам начальника следственной части прокуратуры Минска Владимира Колотова, можно навыстраивать еще множество. Только вот остановиться на какой-нибудь пока нельзя. Однако, как считают следователи, данное преступление — очень тревожный звонок. Чего сейчас ожидать? Неизвестная группировка после демонстрации своих намерений начнет заниматься крупным рэкетом? Или так теперь будут "разбираться" с солидными бизнесменами, которые, не исключаю, встали на пути различного рода мафиози? Но какой бы ответ ни был, задуматься есть о чем — пока ведутся прохладные дискуссии о борьбе с мафией, она горячо "припекает" со всех сторон и справиться с ней при нынешнем законодательстве и сегодняшнем отношении к правоохранительным органам едва ли возможно. Низовые структуры — будь то РОВД или прокуратура — не имеют даже необходимого количества машин, о другом уже и говорить не приходится. Какими же средствами искать наемного убийцу, когда он, может быть, сейчас греется где-нибудь на ласковых пляжах Анапы?

Да, это страшный выстрел. Заказные убийства переходят из области разборок среди уголовных структур в бизнес. Объяснять, что сие значит, не надо.

Александр Лисничук умер в два часа того же рокового дня в больнице. Пуля прошла навылет через легкое.

И последнее. За свои 35 лет он поработал мэром Заславля, что под Минском, был чиновником министерства. Став председателем совета крупного банка, он в определенной мере контролировал кредиты, будучи главой концерна — осуществлял внушительные сделки. Его фирма не очень мелькала в газетах и по телевидению, но из этого следует лишь то, что она простонапросто в рекламе не нуждалась. В тот злополучный день он должен был отправиться на переговоры в Вильнюс. Но...

Похороны прошли вчера в Заславле, где Лисничук жил с семьей. Столичные оперативные работники ведут интенсивное следствие. О его ходе будем сообщать.

От редакции.

Погиб Александр Лисничук — человек новой экономической волны. Время, может быть, прольет свет на некоторые, на сегодня глубоко спрятаные детали случившегося. Но хотелось бы избежать одного — пустых, ханжеских разговоров, похожих на сплети, вокруг этой яркой личности. Его короткая, но содержательная биография должна исключить различные нечистоплотные слухи.

С этой целью редакция и решила опубликовать строки, написанные об Александре Лисничуке его товарищами по работе и теми, кто его близко знал.

... И оборвалась жизнь яркого человека

11 мая 1993 года на 36-м году была безвременно оборвана жизнь председателя правления НПК "Коминвест", председателя совета Белбизнесбанка Лисничука Александра Владимировича.

А.В.Лисничук родился 18 июня 1957 г. в пос. Завалье Кировоградской обл. Свой трудовой путь начал в 1974 г. в качестве слесаря головного завода 1-го Киевского ПО "Авторемонт". На этом же предприятии в период с 1975 по 1980 гг. работал старшим мастером, заместителем начальника цеха, совмещая трудовую деятельность с занятиями на вечернем отделении Киевского автомобильно-дорожного института. С переездом в Минск в 1981 г. работал начальником автоколонны, был инструктором Минского РК КПБ, председателем Заславльского горисполкома, начальником производственного управления жилищно-коммунального хозяйства Миноблисполкома. Вел активную общественную работу. В конце 80-х годов был избран депутатом Минского областного Совета народных депутатов. После преобразования в 1990 г. производственного Управления жилищно-коммунального хозяйства Миноблисполкома в Минскую областную государственно-кооперативную ассоциацию "Коммунальник" был избран президентом — генеральным директором ассоциации.

В мае 1991 г. А.В.Лисничук избирается председателем правления научно-производственного концерна "Коминвест", в апреле 1992 г. — председателем совета Белбизнесбанка и занимает эти должности вплоть до того трагического дня 11 мая 1993 г., когда среди привычного городского шума в центре Минска прозвучал выстрел, унесший из жизни яркого представителя молодого класса предпринимателей.

Человек по природе исключительно энергичный, обладающий замечательными организаторскими способностями, Александр Владимирович много сделал для развития и укрепления производственных связей между предприятиями Беларуси, России, Казахстана и Украины, для развития экономики республики.

Светлая память о нашем товарище, друге и соратнике будет всегда жить в наших сердцах.

ГРУППА ТОВАРИЩЕЙ.

А як на самай справе?

Падтрымка хлуснёй

Паважаная рэдакцыя! 22 красавіка ў Баранавічах у клубе чыгуначнікаў адбыўся сход удзельнікаў партызанскага руху ў Беларусі, прысвечаны пяцідзесяцігоддзю Баранавіцкага партызанскага злучэння.

І вось 29 красавіка Беларускае тэлебачанне ў праграме "Панарама" перадало, што ўдзельнікамі сходу **падтрымана** ідэя стварэння эканамічнага саюзу і ўваходу Рэспублікі Беларусь у сістэму калектыўнай бяспекі.

Я як удзельнік гэтага сходу сцвярджаю, што ніякага пытання аб эканамічным саюзе і ўваходжанні ў сістэму калектыўнай бяспекі не ставілася і таму, зразумела, ніякай падтрымкі з боку ўдзельнікаў сходу быць не магло.

На сходзе выступілі былы камсамольскі важак злучэння Рыбакоў, які заклікаў падтрымаць маючы адбыцца XXXII з'езд КПБ. А ў выступленні былога начальніка Баранавіцкай дыстанцыі пуці Грыгарука прагучала патрабаванне ўзнавіць СССР.

Вось толькі цікава, каму так хочацца паказаць большую падтрымку ўказаных вышэй саюзаў хоць і хлуснёй?

З павагай

Якаў Іванавіч СЫРАКВАШ,
удзельнік Вялікай Айчыннай вайны і ветэран працы.

Требует решения

Сколько шкур у железнодорожного ведомства?

Есть такая грустная песенка о пролетающих мимо поездах, о рельсах, которые, как и водится, у горизонта сходятся... Нет только в ней слов о пассажирах, что, негодуя, смотрят вслед убегающим составам. Послушать бы бедолаг да записать. Например, на Гомельщине. Ведь попасть на транзитные поезда гомельчанам, равно как и жителям Жлобина, Калинковичей, ой как непросто. Игнорируя все и вся, бригады поездов N61 Кишинев — С.-Петербург, N20 Одесса — С.-Петербург, N182 Симферополь —Рига, N187 Киев—С.-Петербург, N 235 Днепропетровск—С.-Петербург и некоторых других перестали давать на вокзалы сведения о наличии свободных мест. Выгоднее иметь безбилетников. С них можно и три шкуры содрать, и руки погреть безнаказанно. Те все равно будут молчать и даже благодарить: ехать-то надо. А в результате, к примеру, на станции Жлобин на поезд Кишинев—С.-Петербург нынче за месяц продается в шестнадцать раз меньше билетов, чем в 1991 году. Сотрудники транспортной милиции и госбезопасности только за одну недавнюю проверку в названном составе выявили 90 безбилетных пассажиров, в поезде Одесса—С.-Петербург — 45 безбилетников. Восемнадцать скрытых свободных мест и 35 "зайцев" обнаружено было в поезде N181 Симферополь—Рига.

Сам собой напрашивается вопрос: куда же смотрят ревизоры-контролеры Гомельского отделения дороги? Оказывается, проводники не очень-то жалуют контролеров и просто-напросто не пускают их в вагоны. Строптивым пригрозят физической расправой, и контролерский пыл сразу улетучивается.

Сложившаяся ситуация ощутимо ударяет по карману не только пассажиров, но и отделения дороги. Не имея доходов от продажи билетов на транзитные поезда, оно, по существу, бесплатно предоставляет локомотивы, проводит техосмотр вагонов, заправляет их водой и проч. И это, как свидетельствует пресса, наблюдается не только на Гомельщине.

Неужто так беспомощно наше белорусское железнодорожное ведомство, чтобы и с него, как с того "зайца", тоже драли три шкуры?

Анатолий ЛИПСКИЙ.

Мнение ученого

Доллар уже не карабкается вверх, а взлетает. Но, кажется, сломаем шею в конце концов мы...

Недавно Национальный банк республики объявил о еще одном, на этот раз резком повышении обменного курса доллара. Задевает ли данное решение интересы широких слоев населения, которые, возможно, и не видели никогда в глаза заокеанскую валюту? С таким вопросом мы обратились к заместителю директора Института экономики АН Республики Беларусь В.И.ТАРАСОВУ.

Одним из параметров здоровья национальной экономики является динамика валютного или обменного курса национальной денежной единицы по отношению к денежным единицам других государств. Поскольку Беларусь пока не имеет собственной валюты, кроме расчетных билетов Национального банка, которые скорее являются суррогатами денег, то она использует денежные знаки бывшего СССР, а также деньги Российской Федерации. Тем не менее в безналичном обороте есть так называемые безналичные белорусские рубли. Обменный курс последних устанавливается по отношению к ряду денежных единиц государств — республик бывшего СССР (например, России, Украины и т.д.).

В настоящее время курс безналичных белорусских рублей формируется на торгах Межбанковской валютной биржи (МВБ), созданной в соответствии с постановлением Совета Министров и Национального банка Республики Беларусь в марте этого года.

В ходе начавшихся торгов на МВБ был установлен рыночный курс белорусской безналичной денежной единицы к российскому рублю. Заметим, что раньше курс безналичного белорусского рубля по отношению к российскому рублю определялся на Белорусской фондовой бирже (БФБ) и колебался в последнее время в пределах 1,35 — 1,4 за один российский рубль.

В ходе же торгов на МВБ произошло резкое падение, если не сказать обвал, обменного курса белорусских безналичных денег. Так, 7 апреля 1993 года он составил 1,61, а 13 апреля — уже 2,11. Это можно объяснить отрицательным торговым балансом с Российской Федерацией, связанным с ростом цен на топливно-энергетические ресурсы, поставляемые из России.

Конечно, в условиях нормальных рыночных отношений падение курса национальной денежной единицы стимулировало бы экспорт белорусских товаров в Россию, поскольку они стали бы продаваться там дешевле. Но это в нормальной экономике. У нас же пока квазирыночная экономика, то есть и не командно-административная, и не рыночная. Поэтому изменение обменных курсов оставляет промышленность относительно равнодушной.

В этой связи курсы иностранных валют, устанавливаемые Национальным банком Республики Беларусь, для многих граждан республики являются загадкой. Так, например, по отношению к доллару США обменный курс формировался следующим образом: 25 марта 1993 года за 1 доллар — 847 русско-белорусских рублей, 1 апреля — 872, 8 апреля — 943, а сейчас — почти полторы тысячи рублей. При этом Национальный банк Беларуси может играть, например, на разнице курсов доллара в Беларуси и России, где он пока ниже, и тем самым получать прибыль за счет покупки долларов в России и продажи их в Беларуси за российские рубли.

В данном случае, конечно, можно решить ряд текущих задач, связанных, например, с накоплением российских рублей для будущих расчетов за стратегические товары, поставляемые из Российской Федерации. Но, с точки зрения интересов граждан Беларуси, такой подход, на мой взгляд, служит еще большему раскручиванию темпов инфляции, еще большему обнищанию населения республики. И в долговременной перспективе такой путь решения экономических проблем республики является не только бесперспективным, но даже тупиковым. Он не будет способствовать стабилизации экономики республики и выходу ее из экономического кризиса, поскольку все больше будет раскручиваться маховик галопирующей инфляции и даже гиперинфляции. Если же не остановить инфляцию, то все попытки выхода из экономического кризиса будут тщетными.

Уже неоднократно говорилось и писалось о том, что устанавливаемый курс рубля к доллару США является грабительским по отношению к экономике как России, так и Беларуси. Но гонка обменного курса тем не менее продолжается. Видно, есть уж очень заинтересованные в этом силы.

Даже элементарный анализ говорит о том, что такие обменные курсы не отражают реального экономического состояния экономик России и Беларуси и экономики США, если, конечно, сопоставление вести не только по ценам на электронику и "шмотки", а с учетом всего национального достояния.

Но обменный курс продолжает формироваться лишь по узкому кругу спекулятивных товаров. Можно ли, например, пообедать в США за 1 доллар? Сомневаюсь, для этого потребуется раз в десять больше. У нас же за доллар можно прилично "развернуться" в ресторане. Одним словом, грабеж страны продолжается.

В этой связи хотелось обратить внимание наших руководителей на государства Прибалтики, например Латвию или Эстонию. Там начали проводить независимую экономическую политику, внесли соответствующие изменения в денежно-кредитную политику. И что же? Темпы инфляции составляют в месяц не более 3—5 процентов.

А у нас? Даже на основе "лукавых" цифр статистики инфляция в первом квартале этого года составила от 30 до 40 процентов. Что же делать? Надо, на мой взгляд, в конце концов решить вопрос о введении в республике национальной денежной единицы. Это позволит проводить самостоятельную денежно-кредитную бюджетную и ценовую политику. Тогда не нужно будет повышать в четыре и более раз цены, например, на молочные продукты и говорить, что их вывозят за пределы республики в интересах белорусского населения.

Все это от лукавого. Были бы свои деньги, была бы и своя экономическая политика, служащая интересам белорусского народа...

Як жывеш, "глыбінка"?

А механізатары ў Навасёлках возяць ваду ў цыстэрнах і заліваюць яе ў калодзежы...

Павел СТАСЕВІЧ

Калі б не быў родам з Палесся — ей-Богу, не паверыў бы, што чалавек можа дабіцца, каб на дрыгвяных балотах узнімаліся пылавыя буры.

Ды такія, што касцы, раней стаяўшыя амаль па калена ў вадзе, будуць бачыць тую ваду толькі ў меліярацыйных канавах, ды і то галоўным чынам на дне.

А мінулым спякотным летам, едучы са свайго Моталя паўз былыя балоты Івацэвіцкага раёна, зусім злякаўся: на асушаных сенажацях махалі косамі нейкія чорна-карычневыя людзі.

— Негры?! — адразу кальнула галаву трывожная думка.

— Ды не, хлопча, — адказалі мне стомлена мужыкі. — Палешукі мы. А чорныя з-за тарфянога пылу — во, браце ты мой, што нарабілася. Жабы — і той не пачуеш...

Так, балот у нас на Беларусі, лічы, ужо амаль што не засталося. Але ж і зацята выступаць супраць меліярацыі я не стаў бы: калі з толкам, не спяшаючыся, разумна — то без яе ў многіх выпадках не абысціся.

Але ж з толкам — не умеем. Ці не хочам — хто яго разбярэ. А потым, пасля "не ў дугу" зробленага, усе хуценька ў розныя бакі — і шукай ветру ў полі, а ваду — у калодзежах.

Усё вышэйсказанае датычыць больш балот. А ведаеце што адбываецца, калі меліярацыя дабіраецца да вёсачкі, якая стаіць сярод лясоў і дзе тую ваду і так рэдка бачаць?

Ну, то паслухайце.

"Паважаная рэдакцыя!

Звяртаюцца да вас жыхары вёскі Навасёлкі Іванаўскага раёна. Колькі куды ні звярталіся па дапамогу — ніякіх зрухаў. Цяпер надзея толькі на вас.

А бяда ў нас такая. У 1984 годзе побач з вёскай праводзілі меліярацыю палёў: вырылі канавы, паклалі дрэнаж. Мы былі супраць гэтага — зямля ў нас і так высокая, пясчаная і ніякага балота ўвогуле не было.

Але людзей не паслухалі і зрабілі па-свойму. Нават крынічку, што была каля вёскі, — і тую асушылі. "У нас план — па ім і працуем", — адказалі нам.

І напрацавалі. Пасля той "асушкі" вада ў нашых калодзежах зусім знікла. А як жыць? І таму людзі, хто як можа, тую ваду здабываюць: флягамі возяць на калясках, носяць з фермы вёдрамі.

А некаторыя механізатары дык зусім возяць ваду цыстэрнамі і заліваюць да сябе ў калодзежы! Ды што толку — яна не затрымліваецца там, уцякае некуды...

Як жыць? У нас жа ў вёсцы — большасць пенсіянераў. Усё жыццё ў калгасе адпрацавалі, здароўе паклалі, а пад старасць — і ваду забралі.

Былі ў нас прадстаўнікі "Галоўпалессеводбуда". Абяцалі "прабіць" некалькі калонак. Але калі тое будзе — нікому не вядома.

А мы думаем, што і "прабіваць", можа, ужо нічога не трэба — не дапаможа. Правялі б хоць нам з калгаснай фермы трубу водаправодную — і хапіла б.

Дарагая рэдакцыя! Дапамажыце нам вярнуць сваю ваду! Як яе ў нас меліяратары забралі — то няхай і вяртаюць назад. А то вось, напрыклад, Фёдару Гайдуку ў нас ужо 80 гадоў — і прыходзіцца ваду "даставаць". А Кухарчук Марыя Сямёнаўна, удава, пенсіянерка, але яшчэ ўсё роўна працуе — і яна скаціне сваёй ваду з фермы цягае. І Бурмак Соф'я Аляксандраўна таксама.

Хто ж нам дапаможа?"

Вось такія, дарагія чытачы, справы ў вёсцы Навасёлкі, якая падверглася меліярацыі.

Дапускаю думку, што жыхары яе ў нечым, можа, і перабольшваюць свае беды — калі чалавека "прыцісне", то, здаецца, гэты ціск невыносны.

Але ж колькі можна "цiскаць"? — вось у чым тут пытанне. Ну, памыліліся меліяратары, выйшаў "перабор" — дык прызнайце памылку, растлумачце людзям і зрабіце "як было".

І ў тых жа Навасёлках, і па ўсім Палессі. А то канаў нарылі, а даглядаць іх хутка зусім "забудуць": то грошай няма, то тэхнікі, то яшчэ чаго. Адны "негры" з косамі пасля пылавых бур і сёлета, упэўнены, будуць стаяць на былых балотах.

Вось так і жывём. І жыць, відаць, будзем яшчэ доўга.

А можа, дапаможам нарэшце сабе самі? І будзем патроху вяртаць даўгі, якіх самі сабе нарабілі?

Пачаўшы, напрыклад, з тых жа Навасёлак...

Іванаўскі раён — Мінск.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Неординарная ситуация

Бег на месте,

или Почему мы так упираемся, когда нас приглашают в рынок?

Владимир САМОЙЛОВ

В кабинете Валерия Шаплыко, генерального директора НПО "Центр", висит собственного сочинения изречение: "Делай невозможное. Возможное и без тебя сделают". Весь опыт его трехлетней борьбы с бюрократизмом показал, что у нас есть отменные мастера возможное делать невозможным.

Эта типичная для нашего времени громких речей с трибун и почти полной пассивности в любом реальном деле история настолько обросла различными постановлениями, распоряжениями, резолюциями, проектами, письмами и другими важными и не очень важными бумагами, что, только увидев на столе у генерального директора полуметровую по высоте стопку "входящих" и "исходящих", я до конца осознал, как "плодотворно" работают наши руководящие структуры.

За последние три года работа по реализации проекта, о котором пойдет речь ниже, была проделана огромная, но, к сожалению, при нулевом результате, если, конечно, не считать за результат сотни страниц вышеуказанных документов. Опуская подробности, расскажу о сути дела, которое, кажется, вполне может претендовать на лавры одной из самых бюрократических историй времен перехода к рынку.

Научно-производственное объединение "Центр" было создано практически на пустом месте чуть более десяти лет назад для реализации пионерных идей группы белорусских ученых. Они придумали удивительную модель центрифуги, отличительной особенностью которой является отсутствие жесткого передаточного механизма от двигателя к вращающимся частям.

Чтобы понять, что это такое, представьте себе механизм, который вращается с сумасшедшей скоростью как бы сам по себе, опираясь... на воздух. Специалисты знают, как нужно тщательно балансировать обычную центрифугу, чтобы ее не разнесло от перекосов. Так вот, главное преимущество "центровской" машины заключается в том, что ее вообще не нужно балансировать. Не имея жестких связей, ее вращающиеся детали сами ориентируются в пространстве. И это дает колоссальный эффект, который сравним, скажем, с эффектом перевода авиации с поршневых двигателей на реактивные.

Эффект этот помножается в тысячу раз, если учесть, что центрифуги применяются практически во всех отраслях производства — от строительства и переработки мусора до космических исследований. Например, на основе этого оборудования был создан новый способ быстрой и эффективной пропитки древесины, который совершенно меняет ее качества и делает материал практически вечным.

Открытие могло найти широкое применение в горноперерабатывающей и цементной промышленности, что привело бы к значительному повышению производительности и качества продукции. Медики просили разработать на его основе аппарат для разделения крови на фракции. Пищевики — для обезвоживания молочного сахара и выделения белков. И так далее, и так далее.

Глядя на все это, сердце распирает от гордости. Значит, можем и мы, черт побери, кое-что, не лыком, значит, шиты. Но когда знакомишься с ходом дальнейших событий, чувства начинают сменять друг друга в направлении уныния и даже отчаяния.

Чтобы поднять серьезную идею на ноги, кроме огромных капвложений нужны еще десятки других компонентов, таких, например, как современное оборудование, материалы, приборы, уровень которых зависит от общего уровня экономики страны. А какой он у нас, известно. Словом, если пробиваться самим, то на промышленное освоение идеи вряд ли хватит человеческой жизни.

Но есть и другой путь. Привлечь заинтересованных, а главное обладающих капиталами, оборудованием,материалами, рыночным опытом компаньонов. И в этом случае идея может "заработать" очень даже скоро.

По этому оптимальному пути и решили идти в НПО "Центр", предложив сотрудничество американцам, которые сразу же оценили грандиозность открывающихся перспектив.

Уже слышу возгласы: "Не позволим продавать Родину!" И тему эту, конечно, в данном случае никак нельзя обойти.

Группа крупных американских компаний с общим оборотом в несколько десятков миллиардов долларов предложила свои услуги белорусскому правительству в организации совместного производства по освоению пионерной технологии. Предложила, конечно, на выгодных для себя условиях, без чего практичные американцы, да и вообще нормальные люди, ничего не делают, тем более в экономике.

Суть этих условий проста. НПО "Центр" из государственной собственности переходит в акционерную, где владельцами акций становятся американская и белорусская стороны. Причем за нашей стороной сохраняется право первоочередного выкупа акций иностранных инвесторов, что позволяет в принципе по мере развития проекта и становления на собственные ноги отказаться от услуг "иноземной" стороны.

Американцы готовы финансировать весь проект на начальном этапе. Но что получим от этого мы, все вместе как страна и конкретно коллектив НПО? Не попадем ли к "толстосумам "в экономическую зависимость, да еще отдав им свое, можно сказать, выдающееся изобретение? "Группа товарищей" как раз в этом и обвинила Валерия Шаплыко в своем письме, адресованном в правительство: "Так называемый директор хочет получить личную выгоду от продажи производства...не важно в чьи руки, лишь бы платили деньги..." И так далее и тому подобное. Таких писем было направлено в различные инстанции немало.

И здесь нельзя не дать, хотя бы ради справедливости, слово самому "спекулянту" Родиной.

— Почему мы падаем в пропасть и никак не можем удержаться? Почему мы все время говорим о необходимости создания своей конвертируемой денежной единицы, но, кажется, делаем все, чтобы еще больше усилить темпы инфляции? —начал с вопросов Валерий Иванович и сам же на них ответил. — Да потому, что конвертируемость денег зависит не от золотого или валютного запаса, а прежде всего от конвертируемости труда. Пока качество нашего труда не будет аналогичным качеству труда в передовых странах, мы и дальше будем жить все хуже и хуже. Можно, конечно, брать кредиты и пускать их на закупку продовольствия или на поддержание отсталого производства. Но отдавать их придется нашим детям, в том числе тем, которые еще не родились и поэтому не знают, какой "подарочек" преподнесли им родители, а точнее, неизвестные "дяди".

— Наш проект, — говорит Шаплыко, — предполагает создать высокоэффективное производство, продукция которого будет на уровне мировых стандартов. Американцы — не просто кредиторы, озабоченные только возвращением долгов, а сохозяева, они помогут нам наладить массовое и конкурентоспособное производство, выйти на мировые рынки, помогут найти партнеров и потребителей. За один только этот опыт, которым у нас пока не обладает никто, нужно платить — это тоже закон рынка. Но этим преимущества предполагаемого контракта не исчерпываются.

Американцы предлагают идти дальше. Они собираются помочь нам создать так называемый технопарк, который включит в себя несколько десятков, если не сотен малых экологически чистых предприятий, оснащенных современным оборудованием и выпускающих опять же конкурентоспособную на мировых рынках продукцию. В результате около 20 тысяч человек получат рабочие места, и какие!

Американцы предлагают нам также сотрудничество в области энергетики, нефтепереработки, наземного и воздушного транспорта, машиностроения, разработки сырьевых ресурсов, а также в других областях, в которых заинтересована наша республика.

Заметьте, это не кредиты, а инвестиции в производство. Это еще десятки тысяч рабочих мест. Но главное — это новый для нас уровень работы. Это реальная интеграция в мировое сообщество.

Что ж, кажется, очень заманчиво. Вроде, надо начинать. А пока...

А пока в НПО "Центр" занимаются почти кустарным изготовлением малыми партиями своих уникальных центрифуг. То для строителей, то для переработчиков минерального сырья, то для пищевиков, то для космонавтики. Государство давно перестало финансировать научное подразделение, и приходится выживать, как получится, чтобы сохранить созданный потенциал.

Идей же в творческом коллективе хватает. Разработали, например, проект... кареты — поистине прекрасного экипажа, который, впрочем, продают на Запад. Как и тысячи деревянных, разукрашенных удивительными рисунками яиц. Делают еще для забытых Богом наших детей разные карусели и "американские горки" — и опять же на уровне мировых стандартов.

Будучи сами на грани банкротства, они осуществляют реальную программу помощи творческой молодежи, чернобыльским детям, малоимущим, больным и даже заключенным. Формула проста: "Если не мы, если не каждый, то кто?" Глядя на этот коллектив, начинаешь понимать, что главный капитал здесь — люди.

А они все пишут, пишут, пишут письма, докладные, объяснительные и снова письма. Только проектов договоров по урегулированию взаимоотношений с иностранной стороной за последние годы было составлено более пятидесяти. Прошли они по инстанциям практически всех руководящих структур республики — снизу до самого верха и опять вниз. Побывали во многих комитетах и подкомитетах, комиссиях и подкомиссиях. В принципе все "за". От Председателя Верховного Совета и премьер-министра до рядовых исполнителей.

Я сам читал такие вселяющие надежду в будущее этого проекта строчки: "Правительство придает большое значение данному проекту, учитывая его приоритетный характер..." И так далее.В реальности же дело все больше погружается в бюрократическую трясину.

Американцы совсем потеряли головы от этих аппаратных "русских горок", по которым их раз за разом прокатывают наши чиновники. В своем заокеанском раю они, кажется, никак не могут взять в толк, отчего это в далекой, но вроде цивилизованной Беларуси так увлеклись китайскими церемониями?

Один из бизнесменов, генерал Беккер, даже поехал в Вашингтон, где встретился с сенатором Нанном, который в свою очередь связался с президентом Клинтоном. Учитывая, что в Беларуси сохраняется экономическая и политическая стабильность, отписал потом Беккер Шаплыко, было высказано мнение, что "для Беларуси должно делаться больше".

Группа бизнесменов, за которыми стоит около ста американских фирм, была готова к десанту в неизвестное для них экономическое пространство, коим для них является Беларусь.

Другой американец, мультимиллионер Уэайнд, в один из воскресных дней, будучи в церкви, пришел к выводу, что, видимо, дело сотрудничества с Беларусью требует его личного участия на месте. Посоветовавшись с женой, он написал письмо, в котором предложил приехать в Минск с семьей на год или полтора для организации продвижения проекта. "Мне остается убедить других руководителей,—сообщал мультимиллионер, —в том, что тут, в Америке, без меня дела наших компаний будут идти нормально. Вот только найдется ли в Минске подходящее место жительства для моей семьи?"

Не раз американские бизнесмены, чтобы рассеять все сомнения в их искренности и состоятельности, приглашали в гости и для деловых переговоров белорусскую делегацию во главе с премьером. Даже договаривались о встрече с крупнейшими американскими конгрессменами и бизнесменами, а также "организовали" приглашение на церемонию инаугурации президента. Визит не состоялся, как не раз откладывались визиты и американской стороны.

В начале апреля этого года бесконечные переговоры, кажется, получили наконец неплохую перспективу. В далекую Америку полетел факс с официальным предложением американской стороне прибыть в Минск на неделе с 12 по 16 апреля для завершения переговоров.

В НПО "Центр" уже готовились к встрече, отрабатывали программу визита и документы к подписанию, прикидывали, когда наконец можно будет приступить к реальному воплощению идеи. Однако не тут-то было. Необходимые решения и к этому сроку, оказались непринятыми в коридорах власти. И в результате получилось так, как в той притче: хозяева пригласили гостей, а сами пошли в баню. Пришлось в очередной раз извиняться перед возможными партнерами за вечную нашу необязательность.

Что подумал на этот раз в церкви глубоко верующий,но ничего не понимающий в нашей суровой жизни мультимиллионер Уэайнд после такой странной реакции на сердечный порыв оставить на продолжительное время свое отечество ради будущего сотрудничества двух стран, — неизвестно. Но есть большая вероятность, что плюнут наконец на всю эту канитель американцы и отправят свои капиталы в более близкую и не такую загадочную для них Мексику, которой ой как хочется стать цивилизованной страной и поэтому она ведет себя экономически цивилизованно.

А наше собственное "ноу хау" так и останется "сам не гам и другому не дам". Правда, до тех пор, пока в свою очередь не плюнет кто-нибудь из авторов пионерной идеи и, собрав чемоданы, не махнет за океан или куда поближе, как делали уже не раз авторы других хороших идей, которые у нас почему-то никому не нужны.

А мы, оставшиеся, полунищие и полуголодные, будем утираться, бормоча при этом: "Все наше, все наше.Никому ничего не отдадим..."

И так вполне может случиться, считает Шаплыко, потому что дело это в нашей системе коллективной безответственности все еще плавает по коридорам власти, где до сих пор живут бациллы старой нашей болезни: чтобы ни за что не отвечать, лучше ничего не делать.

А между тем американцы предложили очередной срок прибытия в Минск своих представителей —3 мая. Они пишут: "Мы еще раз уверяем вас в нашей поддержке... Хотя нам сейчас трудно скоординировать свое положение среди важных особ здесь, так как до сих пор мы не получили подтверждения правительства Беларуси о принятых решениях. Сообщите..."

А что сообщать? Что у нас сложная политическая ситуация? Что заняты мы больше перевариванием результатов российского референдума, чем собственными проблемами? Что нужно подождать, как ждали три года, еще неопределенное время? Что на словах мы за рынок, а на деле —-как бы чего не вышло?

Так в думах прошло и 3 мая. В Америку полетел еще один факс... с новыми извинениями. А НПО "Центр" сделало еще один шаг к банкротству.

В свое время "Центр", чтобы как-то выручить производителей "циркония", когда лопнула отечественная атомная энергетика, занимался изготовлением концертных и церковных колоколов из этого редкого металла. Несколько из них до сих пор висят в кабинете Шаплыко. Взять бы да и ударить в эти и все другие колокола! Может, хоть это заставит кого-то побыстрее шевелиться? Ведь только действуя можно сделать, возможное возможным.

За строкой приказа

Полку офицеров запаса прибыло

Приказом N 0499 министра обороны Беларуси Павла Козловского в запас уволен председатель Белорусского объединения военнослужащих Николай Статкевич.

Уволен с формулировкой "За дискредитацию высокого звания офицера", которая употребляется очень редко при увольнении военнослужащих в запас. Между тем единственное обвинение, которое ему предъявлялось, — невыполнение приказа министра обороны о неучастии военнослужащих в общественно-политических организациях и нарушение соответствующего положения Закона о статусе военнослужащих.

Руководство БОВ считает, что в данном случае имеет место фальсификация.

Алесь ЛИПАЙ, БелаПАН.

Возникает вопрос

Для кого закон не писан?

Закон о статусе военнослужащих недвусмысленно запрещает всем без исключения военнослужащим принимать участие в работе общественно-политических организаций. Увольнение в запас председателя Белорусского объединения военнослужащих подполковника М.Статкевича вызывает в этой связи вполне принципиальные закономерные вопросы.

Для кого же закон свят, а для кого он является всего лишь бумажкой, которую можно цинично игнорировать?

На митингах и политических собраниях Минска систематически присутствует майор, начальник отдела печатного органа Министерства обороны газеты "Во славу Родины" С.Возняк, являющийся одновременно и... "секретарем ЦК ЛКСМБ". Почему руководящий комсомолец продолжает оставаться в кадрах? Не хочется думать, что исключительно из-за политических симпатий со стороны министра обороны П.Козловского.

Но почему же министр игнорирует закон?

Еще более одиозно и незаконно выглядит кипучая деятельность "председателя народного движения" подполковника С.Гайдукевича. Этот товарищ — непременный участник всех политических мероприятий, не стесняется он публично рекламировать и свою организационную политическую деятельность, щедро раздает интервью прессе. При этом С.Гайдукевич числится... офицером, проходящим службу в официальных структурах Совета Министров в качестве заместителя председателя одного из комитетов.

Кстати, ни воинское звание, ни нынешняя должность его, кажется, не удовлетворяют, и посему он официально представляется "председателем комитета" и "полковником"... Не потому ли, что вообразил себя подлинным "председателем народного движения"? Впрочем, это не смешно, если и далее офицеры будут делиться на "чистых" и "нечистых"...

Два приведенных факта, абсолютно нетерпимые в правовом государстве, обязывают нас официально обратиться за разъяснениями к министру обороны и Генеральному прокурору Республики Беларусь:

— Почему и с какой целью официальными лицами игнорируется закон?

Надеемся получить аргументированный и недвусмысленный ответ.

Арсений СОЛОДУХА.

Вось так і жывём...

Ад пустых бутэлек да мэблевых гарнітураў

— такі асартымент забіраемай на КПП кантрабанды

Каля пяцісот фактаў незаконнага вывазу тавараў зафіксавалі за чатыры месяцы сёлетняга года работнікі кантрольна-прапускнога пункта Віцебскага чыгуначнага вакзала.

Так, жыхар Мурманска спрабаваў вывезці больш як 60 пар абутку на паўтара мільёна рублёў, жыхар Шуміліна вёз у Маскву 80 кілаграмаў сметанковага масла. У Прыбалтыку спрабуюць перапраўляць медзь. Парушаюць правілы не толькі некаторыя асобы, але і прадпрыемствы. Віцебская мэблевая фабрыка, напрыклад, без адпаведнага афармлення дакументаў адправіла ў Арол 34 гарнітуры. Нават пустыя бутэлькі робяцца прадметам вывазу.

Лічбы затрыманняў маглі б быць больш унушальнымі, калі б КПП меў дастаткова штату супрацоўнікаў. Ды і недасканаласць закона дае аб сабе ведаць. Іншы раз з-за адсутнасці неабходнага пункта ў ім немагчыма забраць нават яўна спекулятыўны тавар.

Аляксандр ТАЛОЧКА, Белінфарм.

❑ *Праверку ў вагонах цягніка вядзе малодшы сяржант Сяргей Кутузаў.*

Фота аўтара.

Рэпарцёр даведаўся

Валюта з неба...

Сапраўды блаславенная наша Беларусь. У апошні час амерыканскія долары сыплюцца на яе проста з неба...

Збіраць "зялёныя" паперкі на зямлі даручана Беларускаму цэнтру арганізацыі паветранага руху. Крыніца даходу —аэранавігацыйнае абслугоўванне замежных авіялайнераў. Базавы тарыф за рэгулярныя палёты — 30 долараў ЗША за кожныя 100 кіламетраў артадрамічнай адлегласці. Зборы за аэранавігацыйнае абслугоўванне паветраных суднаў, якія нерэгулярна выкарыстоўваюць беларускае неба, будуць ажыццяўляцца на аснове дамоўленасці.

Іван ЛІСТОЎ.

Нам стала вядома

Прымерка мундзіраў пачынаецца

Днямі Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь зацвердзіў прадстаўлены Міністэрствам абароны ўзор адзення беларускага войска.

Канцэрну "Беллегпрам" і іншым ведамствам і рэгулюючым органам першую пастаўку новага форменнага адзення вайскоўцаў даручана ажыццявіць ужо ў 1994 годзе.

Ян БЭЗАЎ.

Сустрэнемся ў Варшаве?

Такую магчымасць атрымаюць у ліпені ўсе, хто прыме ўдзел у нацыянальнай выстаўцы прамысловых тавараў "Беларусь-93".

Па распараджэнню ўрада Гандлёва-прамысловая палата ўжо распачала работу па заключэнню дагавораў з польскімі фірмамі аб арэндзе выставачных плошчаў і іншых паслугах.

У Варшаве на гэты раз упершыню будзе прадэманстравана ўся беларуская прадукцыя, якая мае перспектыву выхаду на польскі рынак.

Рыгор ДРАЗДОЎСКІ.

У бізнесе — толькі жанчыны

Незвычайна цяпер выглядае хол Дома прафсаюзаў, што на праспекце Машэрава ў Мінску.

Сцены ўпрыгожылі з густам вытканыя пано з ільняных, шарсцяных, шаўковых нітак. На подыумах прадстаўлены разнастайныя вырабы дамашняга ўжытку са скуры, шкла, керамікі...

Гэты цуд сваімі рукамі стварылі ўдзельніцы першай у рэспубліцы выстаўкі "Жанчына. Творчасць. Бізнес". Арганізатарамі гэтага дзейства выступілі саюз жанчын Рэспублікі Беларусь, Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі, вытворча-камерцыйная фірма "Крэста" і выставачны комплекс "Экспасервіс".

Кожны, каму спадабаўся які-небудзь экспанат, мог тут жа купіць яго або заказаць прадстаўніку фірмы. А іх тут удзельнічае больш за дваццаць, ды яшчэ пяцёра народных майстроў.

Дэмакраты — за прэзідэнцкую ўладу

На чарговым пасяджэнні кансультатыўнай нарады патрыятычна-дэмакратычных сіл Беларусі абмеркавана пытанне аб увядзенні інстытута прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Удзельнікі разгледзелі законапраект, прапанаваны Аб'яднанай дэмакратычнай партыяй Беларусі. Абмеркаваны яшчэ адзін законапраект, распрацаваны АДПБ, — аб палітычных партыях і рухах.

Прынята рашэнне правесці кансультацыі і дапрацаваць законапраект аб прэзідэнцкай уладзе з улікам заўваг іншых партый.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА.

Усё для сям'і

Зрабіць ваш дом больш утульным, сям'ю больш дружнай, а здароўе больш моцным ставіць сваёй мэтай міжнародны кірмаш "Дом, сям'я, здароўе - 93", якая пройдзе ў пачатку чэрвеня ў Мінску.

"Прылаўкі" Рэспубліканскага выставачнага цэнтра будуць поўныя ў гэты дзень усім неабходным для жыцця: пачынаючы ад тавараў народнага ўжытку і прадуктаў харчавання, да аўтамабіляў. Будуць аказвацца розныя паслугі банкамі, страхавымі кампаніямі і рэкламнымі агенцтвамі.

Сярод арганізатараў кірмашу Мінскі гарвыканкам і акцыянернае таварыства "Цэнтр-XXI стагоддзе". Прадставіць сваю прадукцыю пажадалі ўжо каля 100 прадпрыемстваў, арганізацый і фірм усіх форм уласнасці Беларусі, Расіі, Украіны, Балтыі.

Белінфарм.

Сумная бухгалтэрыя

Два разы ў год — у верасні і сакавіку — англійскі часопіс "Еўрамані" ацэньвае паказчыкі "надзейнасці" краін свету.

Ацэнка даецца па дзевяці пазіцыях, сярод якіх — эканамічная эфектыўнасць, палітычная рызыка, даступнасць банкаўскага крэдытавання, крэдытаздольнасць і г.д. У выніку падлічваецца інтэгральны паказчык "надзейнасці". Паводле звестак БелаПАН, адносна Беларусі ён складае 18,75 працэнта (пры 100-бальнай шкале), а сама рэспубліка ў ранжыраваным пераліку са 132-га месца ў верасні мінулага года перамясцілася да сакавіка бягучага на 147-е. Крыху "супакойвае" тое, што наперадзе нас (сярод традыцыйна высокаразвітых) з былых саюзных рэспублік толькі краіны Балтыі, Кыргызстан і Украіна. Усе астатнія, у тым ліку і Расія, — за намі. А ўвогуле ўсе нашы адзіначкі і нулі ў табліцы ў параўнанні з паўнаважнымі 10 баламі амаль па ўсіх паказчыках краін першай дзесяткі выглядаюць вельмі сумна..

Міраслава СУЛЬДЗІНА.

Свая жалезная руда

Вытворчае аб'яднанне "Беларусьгеалогія" адкрыла ў рэспубліцы два радовішчы жалезных руд. Адно з іх утрымлівае больш як 700 мільёнаў тон, другое — каля 68.

Гэтыя знаходкі дадуць магчымасць хоць неяк задаволіць патрэбнасці рэспублікі ў жалезе. А яны, як вядома, складаюць прыкладна 3,5 мільёна тон у год.

Віктар АСТАША.

БУДЬ ХОЗЯИНОМ
ВАШ ДОМ, САД, ОГОРОД

Майские призывы

Наших зеленых друзей тоже надо кормить!

К середине мая с посадкой-севом люди на своих участках обычно уже справляются. Но помните — на этом уход за растениями только начинается.

Особенно надо следить за внешним видом ваших питомцев — по нему вы сможете увидеть: чего им не хватает.

Лучше всего, когда вы хорошо удобрили почву органикой. Богатые перегноем почвы имеют темный цвет, быстрее прогреваются. Это ускоряет появление всходов и повышает использование растениями благоприятных условий весны. Коллоиды перегноя обладают большой связующей способностью, что улучшает структуру почвы. Гумус является главным источником азота и других элементов питания в почве.

Фосфорное питание ускоряет развитие растений, повышает их холодостойкость и засухостойкость. Фосфор также способствует увеличению урожая и повышению качества продукции: крахмала — в картофеле, сахара — в плодово-ягодных культурах, полезных солей — в томатах и т.д.

Внесение небольших доз фосфорных удобрений улучшает дальнейшее развитие растений, повышает их устойчивость к неблагоприятным погодным условиям и различным заболеваниям. Фосфорное же голодание в ранний период жизни растений задерживает их развитие, причем впоследствии этот недостаток трудно исправить.

Признаками дефицита фосфора в почве служит скручивание листьев, образование фиолетовых и красноватых пятен на них и общее отставание растений в росте.

Калий. Достаточное его содержание в почве благоприятно сказывается на приросте массы. Возрастает содержание сахаров, крахмала, белков в урожае.

Недостаток калия проявляется в появлении бурых пятен на периферической части листа, лист приобретает неправильную форму, растения предрасположены к поражению грибковыми заболеваниями.

Обязательно требуются растениям микроэлементы, хотя и в очень малых количествах. К ним относятся бор, марганец, медь, цинк, молибден, йод, кобальт, стронций, ванадий, серебро и др. Они улучшают окислительно-восстановительные процессы, способствуют образованию хлорофилла, дыханию растений и накоплению сахаров, крахмала в картофеле, витамина С в капусте и томатах, каротина в моркови, повышают устойчивость растений к грибковым заболеваниям.

Недостаток микроэлементов ведет в задержке роста и развития растений, отмечается скручивание листьев, бледность между прожилками, подсыхание и побурение пера лука, деформирование плодов яблок и груш, появление темных пятен на томатах, возрастание заболеваемости гнилями, создаются неблагоприятные условия для цветения и завязывания плодов.

Есть у кого поучиться!

Опыт Василия Черкаса

От ведущего рубрики. Белорусская земля щедра на таланты. Вот и в деревне Любаши Лунинецкого района живет человек, и увлечение, и работа для которого — садоводство. То, что растет у него на огороде, трудно и перечислить: женьшень, элеутерококк, лимонник китайский, актинидия "Коломикта" и "Аргута", жимолость камчатская, айва японская, ирга канадская, ирга колосистая, арония, шиповник коричный, барбарис обыкновенный и пурпурный, кизил, облепиха, войлочная вишня, алыча, стакис, мелисса, синюха голубая, валериана, чернокорень лекарственный, арника, лаконос булавовидный, кадило сарматское, солодка, моралий корень, марьин корень, золотой корень, девясил высокий, калина, ежевика, смородина черная, красная, золотистая, крыжовник, шелковица и т.д.

— Многие растения из перечисленных мало кому известны, а если и известны, то их негде взять, — говорит Василий Федорович. — Некоторые садоводы-любители в течение всей своей жизни не могут приобрести и части этих растений. Много времени и энергии затратил и я, чтобы собрать весь этот "винегрет". Достаточно сказать, что на приобретение актинидии я потратил 3 года, а на невежинскую рябину — 5 лет. Сейчас большинство растений размножаю саженцами и реализую садоводам-любителям, организациям. Часть растений покуда не размножаю, буду делать это в будущем. Хотелось бы, чтобы садоводы-любители Беларуси знали, что у нас можно вырастить такие растения, о которых раньше только слышали.

От такого предложения отказываться грех, и поэтому мы начинаем регулярную публикацию того, что знает Василий Черкас.

Актинидия всем хороша!

"Придет время, и актинидия вытеснит из садов и крыжовник и виноград, так как сладка против винограда и ароматна против винограда" — так когда-то сказал И.В.Мичурин, который первым начал вводить актинидию в культуру. Из 36 существующих сейчас видов актинидий самые зимостойкие три: Коломикта, Аргута, Полигама. Наиболее зимостойкий сорт —Коломикта, а посему и самый распространенный в Беларуси. Ценится этот вид за необычно большое содержание витамина С. Суточную потребность в витамине С можно удовлетворить одной свежей или двумя сухими ягодами.

Ягоды зеленые, очень нежные, тающие во рту, кисло- или пресносладкие, с ананасовым ароматом. Растение двудомное. Размножается семенами, черенками, отводками. Семена сеют осенью или весной после стратификации 2—3 месяца.

Очень интересна и актинидия Аргута. Ягоды крупней Коломикты в 2—3 раза, с приятным ананасовым вкусом. Выигрывает Аргута и поздним сроком созревания ягод, большей возможностью ее транспортабельности.

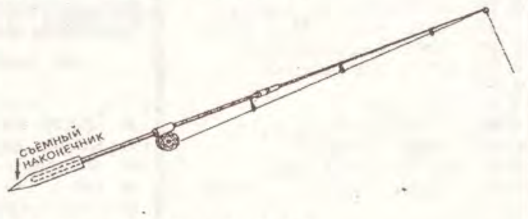
В культуре обе лианы выращиваются на шпалере, могут укрывать беседки, веранды.

Для Беларуси, считаю, очень перспективное растение.

К воде!

Ах, эти жерехи меня с ума свели!

В соловьиную пору вовсю разбойничает щука. Переселяется она после нереста в мелкие, заросшие водорослями заливчики, где мечут икру плотва, караси, окуни. Здесь она жирует с рассвета до наступления темноты. Жор у полосатой хищницы начинается через неделю после нереста и продолжается три-четыре недели.

Захватывающа в это время и ловля судака. Зато налим теряет активность. С ним удильщик встретится поздней осенью да изредка летом где-нибудь в лесной речушке, где бьют многочисленные подводные ключи. Сом только-только начинает оживляться. Он хватает мелкую рыбешку и поедает мясо ракушек.

В проводку на майского жука или его личинку подсекается жерех, голавль и язь. Голавля за его красоту называют речным павлином. Он хитер, ловок и силен. Но и его можно подсечь. Крючок с наживкой все время находится на плаву. Чтобы насадка не тонула, леску от поплавка до крючка периодически смазывают свиным салом. Поклевка у речного павлина резкая, однако не стоит сразу его подсекать. Нужно выждать несколько секунд, чтоб он заглотнул наживку.

Корсар речных перекатов — так говорят про жереха. Найти его просто. Стоит внимательно последить за чайками. Если они плавают спокойно, можно отдыхать. Но вот они загалдели и поднялись в воздух, значит, появились косячки уклейки. А за ними следует и жерех. Он бьет мощным хвостом, оглушает их, а затем подбирает. Но большая часть рыбок достается чайкам. Самого жереха, их кормильца, они поэтому не трогают.

Жереха берут на небольшую блесенку или уклейку. Клюет он и на червя, но только на очень быстром течении.

Хорошо охотиться за жерехом с лодки. Но в этом случае лучше всего иметь напарника, который будет пересекать перекаты взад и вперед. Поэтому такой способ называется ловлей плавом.

Любят охотиться за жерехом спиннингисты на мухоблесны. Нахлыстовики тоже не упускают возможности побывать на перекатах. Но им требуются большая осторожность и умение делать дальние забросы насадкой, что новичку не всегда под силу.

Поклевка у корсара речных перекатов неожиданная и сильная. Тут нельзя упускать ни одного мгновения, резко подсекать и тут же вываживать к берегу. Словом, ощущения острые. Не зря во время жора жереха удильщик забывает об отдыхе и аппетите.

На рисунке: *весенняя донка по типу спиннинга.*

Алесь ВАСИЛЕВИЧ.

Ведет раздел Павел СТАСЕВИЧ. Тел. 29-60-42.

ЗАМЕЖЖА
* ІТАР-ТАСС * НАРОДНАЯ ГАЗЕТА *

Пульс дня

Разведчыкі абменьваюцца інфармацыяй

Па запрашэнню міністра ўнутраных спраў Чэшскай Рэспублікі Яна Румла ў Прагу прыбыў дырэктар службы знешняй разведкі Расійскай Федэрацыі Яўген Прымакоў.

Прадстаіць абмен думкамі аб магчымасці ўзаемадзеяння разведвальных служб дзвюх краін у барацьбе супраць распаўсюджання зброі масавага знішчэння, з арганізаванай злачыннасцю, міжнародным тэрарызмам, наркамафіяй і па іншых цікавячых абодва бакі пытаннях.

Азербайджан апеліруе ў ААН

Азербайджан заклікаў Савет Бяспекі ААН "прыняць рашучыя і строгія меры супраць Арменіі".

Аб гэтым гаворыцца ў заяве Міністэрства замежных спраў Азербайджана, распаўсюджанай у штаб-кватэры супольніцтва нацый у якасці дакумента Савета Бяспекі.

МВФ — Кыргызстану

Міжнародны валютны фонд (МВФ) аб'явіў аб прадастаўленні Кыргызстану крэдытаў на суму прыкладна 62 млн. долараў для падтрымкі ўрадавай праграмы эканамічных і фінансавых пераўтварэнняў, уключаючы ўвядзенне нацыянальнай валюты — сома.

Гэта першыя крэдыты МВФ Кыргызстану.

Арыштавана 1346 чалавек

Харваты праводзяць масавыя арышты мусульман у баснійскім горадзе Мостар.

Аб гэтым паведаміў афіцыйны прадстаўнік Генеральнага сакратара ААН Джо Сілс. Па яго словах, камандуючы сіламі ААН па ахове ў былой Югаславіі паведаміў, што ў горадзе Мостар многія грамадзянскія асобы былі арыштаваны харвацкім саветам абароны і ўтрымліваюцца ў якасці ваеннапалонных. На даны момант захоплена 1346 чалавек, і чакаецца арышт яшчэ 300 жыхароў.

Не страляйце ў камуністаў!

Трое белых, якія абвінавачваюцца ў забойстве члена кіраўніцтва Афрыканскага нацыянальнага кангрэса, генеральнага сакратара Паўднёваафрыканскай кампартыі (ПАКП) Крыса Хані, упершыню паўсталі тут перад судом.

У здзяйсненні злачынства абвінавачваюцца вядомы член правай кансерватыўнай партыі Паўднёвай Афрыкі Клайв Дэрбі-Льюіс, яго жонка і польскі эмігрант Януш Валус.

Параллели

Новое поколение выбирает новое поколение!

Ярослав ШИМОВ

Не знаю, станет ли Уильям Джефферсон /в просторечии - Билл/ Клинтон великим президентом. Хотя бы таким, каким был в свое время его кумир Джон Кеннеди, подаривший Америке начала 60-х Надежду. Но, как бы то ни было, приход к власти нового американского президента говорит о многом. И не только американцам.

Время "заклинателей духов", время идеологической борьбы и великого противостояния социальных систем остается позади. Мир становится не лучше и не хуже. Он просто возвращается к самому себе, отказываясь от ярлыков и догм, от державных амбиций и "высоких государственных интересов". Возможно, девизом 90-х станет банальная фразочка: "Все мы люди, все мы - человеки". А значит, имеем право на свои маленькие человеческие радости и столь же маленькие человеческие слабости. Мне кажется, Время Величия понемногу уходит в прошлое, уступая место Времени Человека - самого обыкновенного, с его частной жизнью, которая, по сути дела, как говорил английский писатель Э. Берджесс, "единственное, что заслуживает внимания в этом мире".

А это значит, что настало время новых людей, свободных от мозговой зашоренности, от нетерпимости и желания растоптать любого, "кто не так поет", - время людей практических. Мы ругаем политику и политиков - надоели, мол, обрыдли со своими сварами и дрязгами, мелочной грызнёй на виду у нищенствующего народа. А почему надоели-то? Да потому, что не могут люди вроде тех, кто бушует на депутатских "тусовках" в Москве, вести себя иначе - без ненависти, без желания наорать, "ножкой топнуть, ручкой хлопнуть", без начальственного барства и хамства. Не могут! Воспитаны так. В "лучших" традициях самого передового в мире социалистического общества, не знавшего иных принципов, кроме "я - начальник, ты - дурак". Поэтому сердиться на них не стоит. Но и жалеть не надо. Нужно другое - менять!

На кого? На тех, кто помоложе, кто не так замаран прежней системой с ее пороками, кто независимо мыслит и действует, кто, наконец, образован и обладает сокровищем, которое в наше время дилетантов встречается катастрофически редко - профессионализмом!

Среди сегодняшних политиков "первого ряда", во всяком случае, на пресловутой шестой части суши, таких людей маловато. Неужели опять отстанем от благополучных сытых стран, которые уже зашевелились и стали менять своих лидеров?

Смена поколений, ротация кадров - дело для нормальных государств закономерное и естественное. Но у нас, как известно, любое нормальное дело всегда умели превратить в многолетнюю проблему...

Новое поколение выбирает новое поколение. Но дадут ли ему сделать свой выбор?

Сцеражыцеся, донжуаны!

Жаночы клуб самаабароны ў Пекіне

Ці павінна жанчына, трапляючы ў небяспечную сітуацыю, умець сябе абараніць? Адназначна — павінна. Менавіта для гэтай мэты ў Пекіне створаны клуб самаабароны, які з'яўляецца першым цэнтрам трэніровак для жанчын, якія жадаюць навучыцца асноўным прыёмам самаабароны.

Больш як 40 жанчын ва ўзросце ад 12 да 30 гадоў наведваюць клуб. Тут яны вывучаюць асноўныя прыёмы самаабароны, авалодваюць асновамі спартыўнай барацьбы, вучацца ўменню атакаваць жыццёва важныя кропкі на целе праціўніка.

Заняткі ў клубе самаабароны праводзіць галоўны трэнер, які з'яўляецца дырэктарам Пекінскага цэнтра ваенных мастацтваў Шалінь.

❑ *Трэнер паказвае правільны прыём нанясення ўдару нагой.*

Цяжарны мужчына? Тэарэтычна — магчыма, але рызыкоўна

Мужчыны, аказваецца, могуць стаць цяжарнымі і вынасіць дзіця.

Ва ўсякім выпадку, так сцвярджае аўстралійскі ўрач Юліус Блэк. Для гэтага дастаткова аплодненую ў лабараторыі яйцаклетку перанесці ў брушную поласць мужчыны. Па маленькіх сасудах — аналагам пупавіны — можна было б яе жывіць. Вядома, дзіця павінна з'явіцца на свет пры дапамозе кесаравага сячэння. Гінеколагі, аднак, з гэтай прычыны аднадушныя: цяжарнасць у брушной поласці — вялікая рызыка як для жанчын (пазаматачная цяжарнасць), так і для мужчын.

Міраслава СУЛЬДЗІНА, БелаПАН.

(Па матэрыялах замежнай прэсы.)

Проституция помолодела

Из-за распространения СПИД резко помолодела проституция в Зимбабве.

Теперь клиенты предпочитают пользоваться услугами девочек-подростков, полагая, что шанс заразиться от них меньше, чем от профессионалок со стажем. А потому, как отмечалось на прошедшем в этой африканской стране семинаре, держатели притонов набирают теперь контингент, у которого "молоко на губах не обсохло".

К концу прошлого года в Зимбабве официально зарегистрировано 19 тысяч больных СПИД. Согласно данным программы развития ООН, вирусом инфицирован каждый десятый житель этой страны с почти 10-миллионным населением, в том числе каждая пятая женщина. Быстро растет число семей, в которых за осиротевшими по причине "чумы XX века" детьми остались присматривать только бабушки.

Секс супраць... лысіны

Англійскі ўрач Вярнон Колеман рэкамендуе секс у якасці лякарства супраць аблысення.

У выніку шматгадовых назіранняў ён прыйшоў да высновы, што заняткі каханнем змякчальна ўздзейнічаюць таксама на астму, замаруджваюць павелічэнне прастаты, паніжаюць крывяны ціск, умацоўваюць лёгкія і да таго ж робяць больш стройнай фігуру, гарантуюць прыгожую скуру. Так што, высновы кожны можа рабіць сам...

Яна ВЕРАСЕНЬ, БелаПАН.

(Па матэрыялах замежнай прэсы.)

Ну и ну!

Постригись — или зарежу!

Курьезный случай произошел на днях в одном из поездов московского метро.

Ехал в этом поезде некий москвич средних лет, водитель Мосгортранса. В тот день он, видно, хорошо поработал и еще лучше отдохнул и находился по такому поводу навеселе. Ну а у пьяных каких только фантазий не бывает.

В том же вагоне ехала на свою беду молодая девушка, студентка, которая чем-то не приглянулась нашему "герою". Он долго косился на нее, ворча себе под нос нечто невразумительное. Потом, видя, что на него не реагируют, начал выражать свои чувства громче, не стесняясь в выражениях. Наконец схватил свою жертву за волосы, приставил ей нож к горлу и, матерясь на весь вагон, под страхом смерти потребовал, чтобы девушка немедленно... постриглась.

Неизвестно, чем бы все это кончилось, но поезд как раз подошел к станции. Пассажиры общими усилиями скрутили пьяного дебошира и сдали его сотрудникам 5-го отдела УВД по охране Московского метрополитена, дежурившим на станции. В объятиях стражей порядка хулиган сразу утих и даже как будто несколько протрезвел. Еще бы — это тебе не с молоденькими студентками воевать!

Евгения ЯКУТА.
(Дайджест—Куранты.)

Поспорим?

Меняю мех песца на мех картошки, а песню забираю с собой

Надежда БУНЦЕВИЧ,
музыковед

Все, моя песенка спета: прекрасная шкурка песца, о которой могла бы мечтать каждая женщина, уплыла в Оршу. Ничего не попишешь: этот приз, изготовленный в колхозе имени Орджоникидзе Слуцкого района, сами работники колхоза предназначили автору лучшего письма-отзыва на телерадиопередачу "Песню берите с собой". У меня встречное предложение: учредить приз для профессиональных критиков — ну хотя бы в виде большущего ... меха картошки.

А если серьезно, то я не столько "критиковать" собралась, кто поет лучше, а кто хуже, сколько просто поразмышлять о нашей белорусской песне на профессиональной эстраде. И чтобы как-то разрядить свое "философствование" атмосферой шутки, розыгрыша (и инфляции), за каждый проблеск мысли буду откладывать себе из упомянутого мешка по одной картошине. Кстати, "картошка" — это почти музыкальный термин: так на жаргоне называют длинные ноты — остановки в музыкальном действии. Что ж, давайте и мы в телемарафоне "Песню берите с собой" сделаем несколько остановок, чтобы оглядеться...

Картошка — раз. Тот, кто сказал, что белорусская эстрадная песня сегодня умерла, погибла, деградировала, был, конечно же, не прав. Да, был момент, когда она явно теряла свою культурную нишу: рок, перехватив инициативу, занялся не только "песней для ног", но и политикой. До этого все было иначе: гражданский пафос воплощался в песнях о Ленине, о Родине, о партии и, не претендуя на дискотеки с их "тлетворным влиянием Запада", брал реванш в официальном эфире. Такая специализация на теме привела к созданию подлинно классических образцов. Отбросив идеологию, честно признаем, что лучшие мелодические, оркестровые находки были связаны именно с песнями гражданского звучания.

"Сегодня этой классики нет", — ворчат старики. "Есть такая классика!" — радостно восклицаю я и называю: "Янка Купала" В.Будника на слова В.Некляева.

Что же касается "неклассики", то, оказавшись на распутье, белорусская песня решила испробовать все тропинки сразу: и "цыганскую", и "кабацко-блатную", и "конно-казачий" уклон. Раньше это централизованно поставляла Москва, пробелы заполняло кассетное подполье. Теперь — свобода, демократия, ощущение "незалежнасці". И соблазн перепробовать абсолютно все, чтобы найти наконец свою индивидуальность. Да здравствует творческий поиск?..

Картошка — два. Если в первом "пункте" мы называли белорусской песней все, что написано белорусскими авторами, то сейчас попробуем внести коррективы. С недавнего времени все вдруг четко осознали: белорусская песня — это в первую очередь то, что на белорусском языке. Как быть с музыкальной стилистикой, пока не решили. Главное — "мову" блюсти.

Отдадим должное белорусским поэтам: вместо того чтобы под прикрытием "мовы" спокойно гнать халтурку, они стали нередко писать вполне достойные тексты. Более того, даже на "рыбу" — уже готовую мелодию — исхитряются сочинять стихи, по качеству намного превосходящие музыку: яркие, запоминающиеся, предназначенные сугубо для песенного исполнения. Музыка же часто тяготеет ко вторичности. А это тревожный симптом и благодатная почва для развития графоманства, которое возникает как вызов: "И я так могу!". По количеству, по валу "самоделки" всегда будут превалировать над профессиональным творчеством: любитель радуется всякой возникшей ноте, в то время как профессионал ведет постоянный отбор. И бороться можно лишь одним способом: поднимая планку профессионализма.

Пока же в песнях явный принцип "взаимодополнения": коль мелодия не блещет — "оденем" ее в шикарную аранжировку (позабыв при этом сообщить широкой публике фамилию "модельера"), коль исполнитель "не дотягивает" — вытянем его громкими именами авторов. А в результате — уровни песен "лучших" и "так себе" стремительно сближаются. Да здравствует уравниловка?..

Картошка — три, и четыре, и пять. Ну что, хоть теперь-то уловили "перепевы" знаменитой "Цыганки — раз..." А.Тихоновича на слова Л.Дранько-Майсюка? Тоже, кстати, "цыганщина", но решена совсем в ином ключе. Может, этим и отличается в искусстве подлинная индивидуальность: когда все другие, примеряя избитую тему, растворяются в ней, индивидуальность, напротив, озаряет ее собственным светом.

Если ориентироваться по минимуму, то абсолютно каждый из белорусских исполнителей имеет нечто свое, "адметнае". Если же по максимуму — то и пальцев одной руки будет многовато, чтобы перечислить. Но где молодежи научиться? И кто по большому счету занимается начинающими? Увы, вопросы без ответов. Заботы об имидже артистов на их собственных плечах: и костюм, и прическа, и пластика, и режиссура песни. Да здравствует самодеятельность?..

А музыкальных критиков — их-то кто учит? Ежели они выпускники Музыкальной академии, то, как правило, обходят песню стороной, не желая связываться с этой "мафией". А ежели академию не кончали, то обиженные авторы и исполнители обзывают их дилетантами и костят в хвост и гриву. Да здравствует критика?

Нет, да здравствует песня. Белорусская! И те, кто предпринимает отчаянные попытки вывести ее в люди — и к людям. Передача "Песню берите с собой" получает все больший резонанс. Можно сколько угодно ругать ее создателей за единоначалие, отсутствие альтернативы, творческие компромиссы — никто не сделал для развития и популяризации белорусской песни столько, сколько они.

Названы песни — лауреаты конкурса "Белорусская десятка". И хотя для большей объективности нужен полный показ песенной панорамы года, передача уже сейчас претендует на хит-парад "Песня-92". Да здравствует "Песня-93"?..

Итак, пять "картошин" с ремаркой "да здравствует" — то доброжелательных, то ироничных. Кто больше? Вызываю на соревнование

Ракурс

"Для нас каратэ не экзотыка, а трэніроўкі і яшчэ раз трэніроўкі!"

Сяргей ГРЫЦ,
фота аўтара

Тры разы на тыдзень збіраюцца гэтыя хлапчукі на заняткі ў спартклуб "Верасень-77", які арэндуе памяшканні сталічнага стадыёна "Дынама". Іх любоў — каратэ, а працуюць з імі трэнеры, атэставаныя Беларускай федэрацыяй каратэ-до, выдатныя спартсмены з чэмпіёнскімі тытуламі. Так яно і павінна быць, але адна асаблівасць вылучае гэты спартклуб сярод іншых. Заняткі па каратэ тут бясплатныя. Зразумела, не толькі гэта вабіць хлапчукоў. Цудоўная загартоўка духу і цела, выхаванне лепшых мужчынскіх якасцей прымушае іх даражыць членствам у клубе і, натуральна, дабівацца неблагіх вынікаў у спаборніцтвах. Напрыклад, у канцы мінулага года чацвёра спартсменаў клуба трапілі ў шасцёрку мацнейшых на дзіцячым чэмпіянаце свету па каратэ-до "Санта-Клаус-92" у Венгрыі, прычым дванаццацігадовы Дзяніс Ціхановіч заняў прызавое трэцяе месца. Зразумела, што для Дзяніса, яго сяброў-аднаклубнікаў і трэнера Аляксандра Мудрацова гэта добры стымул у напружаных трэніроўках.

А ў нядзелю, 16 мая, спартклуб "Верасень-77" сам праводзіць у Мінскім Палацы тэнісу адкрытае першынство па каратэ-до сярод дзяцей і юнакоў. Турнір пачнецца а дзесятай гадзіне раніцы. Уваход бясплатны, і гледачам будзе прапанавана цікавая праграма з удзелам мацнейшых спартсменаў рэспублікі.

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 14 мая

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. Дак. фільмы "На варце прыроды", "Сайгакі".
9.00. Беларуская літаратура. 9-ы клас.
9.30. "Мачыха".
10.20. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
13.30. Навіны.
13.40. Кінанастальгія. "Пачатак".
15.15. Спорт і мастацтва.
16.30. Сацыяльная педагогіка. Прымаюць удзел член Камісіі Вярхоўнага Савета па адукацыі А.С.Ніканчук, намеснік міністра па выхаваўчай рабоце Г.А.Бутрым, рэктар Інстытута культуры Я.Д.Грыгаровіч, дацэнт педагагічнага інстытута І.В.Цімашэнка, метадыст навукова-метадычнага цэнтра В.Я.Белаенка.
17.30. Навіны.
17.40. "Галубы мае вы мілыя...", "Валянціна ды Анатоль з кардона N 8".
18.20. Дошка аб'яў.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.15. Вытворчае аб'яднанне "Гарызонт".
20.00. Сучасныя джазавыя кампазіцыі ў выкананні Дзяржаўнага канцэртнага аркестра пад кіраўніцтвам М.Фінберга.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Маст. фільм "Абарона імперыі".
23.00. НІКа.
23.15. Тэлебіржа.
23.25. Пад купалам Сусвету.
23.35. Гандбол. Жанчыны. "Палітэхнік" (Мінск) — "Універсітэт- ВВВ".

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. Маст. фільм "Горад майстроў".
9.55. Клуб падарожнікаў.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны.
11.20. Амерыка з М.Таратутам.
11.50. "Сабачае сэрца". Маст. фільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.10. Маст. фільм "Горад майстроў".
16.45. Справа.
17.00. Навіны.
17.20. "Дарога ў Меку".
17.45. Надвор'е.
17.50. Чалавек і закон.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. "Двайная стаўка". Маст. фільм (Францыя).
22.25. Палітбюро.
23.00. Навіны.
23.20. Музагляд.
24.00. Аўташоу.
0.15. Хіт-канвеер.
1.15. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Мульці-пульці.
8.10. Без рэтушы.
9.05. Рэтра-шлягер.
9.25. Залатая шпора.
9.55. Белая варона.
10.40. Вольны час. "ТВ-атэлье".
10.55. "Санта-Барбара".
11.45. Зусім сакрэтна.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Іжыца.
13.55. Антракт.
14.15. "Пад вязамі". Спектакль БДТ імя Г.А.Таўстаногава.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост". "Клуб-Т".
16.15. Горад майстроў.
16.45. Свята кожны дзень.
16.55. "Сасланы на планету Зямля". Маст. фільм. 10-я серыя.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Дні Польскага тэлебачання.
19.00. Весткі.
19.25. "Маці Крулей". Маст. фільм.
21.20. "Даніэль Альбрыхскі". Дак. фільм.
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Джаз-клуб "Акварыум".
23.00. Вячэрні салон.

Субота, 15 мая

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. "Абарона імперыі". Маст. фільм.
9.50. "Селеніт". Кінанарыс.
10.00. Паказвае Гродна. Мастацка-публіцыстычная праграма.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Гандбол. Суперфінал за залатыя медалі. "Палітэхнік" (Мінск) — "Універсітэт-ВВВ" (Гомель).
11.50. "З робатамі не жартуюць". Маст. фільм.
12.55. "Шчаня і сямёра гусянят". Мультфільм.
13.05. "Адраджэнне". Цыкл дак. фільмаў студыі "Летапіс".
13.45. Гандбол. Суперфінал за залатыя медалі. СКА-1 — СКА-2.
14.20. Пяцігорск. Па лермантаўскіх мясцінах.
14.30. Роднае слова.
15.05. "Танцпляцоўка". Маст. фільм.
16.30. Дзівосны свет.
17.05. "Памочнікі Гефеста". Мультфільм.
17.15. Брама. Аўтарытэты сённяшняга жыцця.
18.05. "Цэнтр". Літаратурна-мастацкая праграма.
18.50. "Танцавальны марафон". Перадача другая.
20.05. Кватэра ва ўласнасць. Прымаюць удзел старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета па пытаннях архітэктуры, будаўніцтва, вытворчасці будматэрыялаў і жыллёва-камунальнай гаспадаркі вёскі і горада М.Е.Капытоў і міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь Б.В.Батура.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Мастацкі фільм "Мілы друг".
23.10. НІКа.
23.25. Пад купалам Сусвету.
23.35. Навіны кіна-відэа-аўдыё.

Канал "Астанкіна"

6.15. Навіны.
6.35. Ранішняя гімнастыка.
6.45. Прэс-экспрэс.
6.55. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.40. У свеце матораў.
8.10. Надвор'е.
8.15. Дапамажы сабе сам.
8.45. "Марафон-15" — малышам.
9.10. Аўтограф па суботах.
9.40. Інстытут чалавека.
10.10. "Рускі свет".
10.50. "Чырвоны космас". Фільм 11-ы "Сакрэтны космас".
11.20. Музычны кіёск.
11.50. Ці прыйдзе князь з Усходу? Азіяцкі цыкл С.Аляксеева.
12.20. Азбука ўласніка.
12.30. Фільмы рэжысёра Г.Панфілава. "У агні броду няма".
14.00. Навіны.
14.20. "Прынц і русалачка" (Францыя). 3-я серыя.
14.45. Музычнае падвор'е. Расійска-Аўстрыйская праграма.
16.15. Чырвоны квадрат.
16.55. Футбол. Кубак Англіі. Фінал.
18.50. Маст. фільм "Бездакорная дваццатка" тэлесерыяла "Майк Хамер" (ЗША).
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм "Апошнія дні Пампеі" (ЗША). 2-я серыя.
21.35. Студыя "Рэзананс" прадстаўляе.
21.55. Брэйн-рынг.
22.45. Э.Разанаў гутарыць з Я.Кісялёвым.
23.25. Навіны.
23.40. Начны канал "Сна-бачанне".

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. Свой погляд на свет.
7.50. Вінілавыя джунглі.
8.20. Наш "Ералаш".
8.50. Пігмаліён.
9.20. Казырная дама.
9.50. "Любві старадаўнія туманы". Песні і вершы Ларысы Нядзяляевай.
10.20. Да Масквы — далёка.
11.05. "Зігзаг удачы". Маст. фільм.
12.30. Сігнальны экземпляр.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. Пілігрым.
14.05. Тэлеконкурс юрыстаў.
15.05. "Зоркі Амерыкі".
15.40. Футбол без граніц.
16.35. "Увага, звяры..." (Польскае ТБ).
17.25. Конкурсная праграма для дзяцей.
18.00. Вуснамі дзіцяці.
18.30. Музычны антракт.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Ханя". Маст. фільм.
20.55. "Ненаселены востраў". Забаўляльная праграма.
21.45. Закрыццё Дзён Польскага тэлебачання.
21.50. Экспацэнтр прадстаўляе.
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. "Праграма А" ("Еўрабачанне-93")

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, па паўднёваму ўсходу месцамі пройдуць дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродне, Брэсце — 24—26, Мінску — 23—25, Гомелі, Магілёве, Віцебску — 22—24 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ноччу 9—14, удзень — 22—27 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 14.05

Узыход і заход сонца: Мінск — 5.09, 21.03; Віцебск — 4.53, 20.59; Магілёў — 4.58, 20.52; Гомель — 5.01, 20.44; Гродна — 5.24, 21.19; Брэст — 5.33, 21.11.

Даўжыня дня ў Мінску — 15 гадзін 54 мінуты.

Здарэнні

Ці не паўторыцца "вогненная эпапея"?

Буйным пажарам адзначаны першыя дні мая на Брэстчыне.

Літаральна побач з абласным цэнтрам загарэўся лясны масіў. Нягледзячы на аператыўныя меры, агонь знішчыў каля 40 гектараў лесу. І хоць Брэсцкі аблвыканкам яшчэ ў пачатку вясны прыняў рашэнні, у адпаведнасці з якімі вінаватыя ў парушэнні проціпажарнай бяспекі будуць прыцягвацца да строгай адказнасці, спецыялісты і ўлады непакояцца, як бы гэты выпадак не стаў пачаткам паўтарэння мінулагодняй вогненнай эпапеі.

Фіяска на "Варшаўскім мосце"

Фіяска пацярпелі некалькі польскіх прадпрымальнікаў, якія спрабавалі праскочыць праз КПП "Варшаўскі мост" з 48 тысячамі амерыканскіх долараў.

Нягледзячы на мудрагеліста зроблены ў аўтамабілі тайнік, абвесці мытнікаў не ўдалося. Па факту спробы незаконнага вывазу валюты ўзбуджана крымінальная справа.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры — 20-83-97; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44, у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ